

Kadernota 2008

- **Meerjarenperspectief 2009 – 2012**

Inclusief:

- **Bestuursrapportage 2008-I**

1.	INLEIDING	3
1.1.	VOORWOORD	3
1.2.	LEESWIJZER	3
2.	BELEIDSPRIORITEITEN EN AFWEGINGSKADER	5
2.1.	INLEIDING	5
2.2.	RELATIE TUSSEN AMBITIES EN BUDGET	5
2.3.	BELEIDSPRIORITEITEN	6
2.4.	COLLEGE BRIEF 2006 - 2010	7
2.5.	AUTONOME ONTWIKKELINGEN	8
2.6.	VERSTERKING VAN DE SOCIALE INFRASTRUCTUUR: 'MEER MENSEN MOETEN MEEDOEN!'	9
2.7.	VERPLAATSING DIERENPARK, BOUW THEATER, (HER)ONTWIKKELING EMMEN-CENTRUM	11
2.8.	VITAAL PLATTELAND	12
3.	RESULTAATBESTEMMINGEN 2007	13
4.	FINANCIEEL KADER	17
4.1.	UITGANGSPUNTEN FINANCIEEL MEERJARENBELEID	17
4.2.	MEERJARIG PERSPECTIEF CONFORM MEERJARENBEGROTING 2008-2011, INCLUSIEF 1 ^E BEGROTINGSWIJZIGING	19
4.3.	ONONTKOOMBAAR	19
4.4.	TER NADERE OVERWEGING	19
4.5.	OPLOSSINGSRICHTINGEN	19
5.	BELEIDSVOORSTELLEN PER PROGRAMMA	21
5.1.	INLEIDING	21
5.2.	PROGRAMMA 1 INWONERS EN BESTUUR	22
5.3.	PROGRAMMA 2 ECONOMIE EN WERKGELEGENHEID	24
5.4.	PROGRAMMA 3 VEILIGHEID	26
5.5.	PROGRAMMA 4 ONDERWIJS EN JEUGD	27
5.6.	PROGRAMMA 5 BOUWEN, WONEN EN MILIEU	29
5.7.	PROGRAMMA 6 ARBEIDSPARTICIPATIE	31
5.8.	PROGRAMMA 7 VERKEER EN VERVOER	33
5.9.	PROGRAMMA 8 SPORT, RECREATIE EN CULTUUR	34
5.10.	PROGRAMMA 9 OPENBAAR GEBIED	35
5.11.	PROGRAMMA 10 ZORG EN WELZIJN	38
5.12.	PROGRAMMA 13 ACCOMMODATIES	39
5.13.	PROGRAMMA 14 BEDRIJFSVOERING	40
5.14.	PROGRAMMA 15 INKOMSTENBRONNEN	43

BIJLAGEN

A	GEDETAILLEERD FINANCIEEL OVERZICHT KADERNOTA 2008
B	VERMOGENSPOSITIE NADER BESCHOUWD
C	OVERZICHT VOLUMES
D	BERAP 2008-I

1. Inleiding

1.1. Voorwoord

Voor u ligt de Kadernota 2008. De kadernota bepaalt op hoofdlijnen de beleidskeuzes voor het bestuurlijke jaar 2009 en geeft door middel van een doorrekening van die keuzes ook een beeld van de financiële consequenties voor de periode 2009 - 2012. De kadernota heet zo omdat het een kader wil bieden waartegen (strategische, tactische, operationele) beslissingen kunnen worden afgewogen. Daarmee is de kadernota hét kaderstellend begrotingsdocument voor 2009 en de jaren daarna.

De kadernota geeft inzicht in de bestuurlijke keuzes die we willen maken op basis van onze ambities en bestuurlijke keuzes die we moeten maken op basis van nieuwe ontwikkelingen die op ons afkomen. Het gaat hierbij dus om een mix waarin de voorzetting, wijziging en herijking van bestaand beleid en het nieuwe beleid tegen elkaar moeten worden afgewogen.

De uitwerking van deze kadernota vindt plaats in de Programmabegroting 2009 die in november van 2008 door de gemeenteraad zal worden vastgesteld.

1.2. Leeswijzer

In onze jaarlijkse beleidscyclus ligt het zwaartepunt van de beleidsbepaling op hoofdlijnen nu in de kadernota.

De Kadernota 2008 beslaat een periode van vier jaar (de jaren 2009 t/m 2012) en is geschreven op basis van de op dit moment beschikbare actuele informatie (ongeveer eind april).

Dit betekent dat tussen nu en het moment van aanbidding van de Programmabegroting 2009 nog wijzigingen kunnen optreden, bijvoorbeeld op grond van nadere berichtgeving van het rijk over de ontwikkeling van het gemeentefonds. Deze wijzigingen worden uiteraard bij de begrotingsbehandeling in beeld gebracht.

Zoals vorig jaar is afgesproken, is de eerste bestuursrapportage van 2008 (de Berap 2008-I) als bijlage bij deze kadernota gevoegd. Deze rapportage beschrijft de relevante ontwikkelingen en afwijkingen binnen de beleidsprogramma's van de programmabegroting, zoals deze zich hebben voorgedaan tijdens de eerste maanden van 2008. Daarnaast geeft de Berap 2008-I op basis van een analyse van de actuele financiële situatie in deze verslagperiode, een financiële prognose van de begrotingsontwikkeling 2008. Daarmee levert de Berap 2008-I stuurinformatie voor het afwegingsproces van de kadernota. De kadernota en de Berap 2008-I bieden gezamenlijk een goede basis voor de Programmabegroting 2009 en de daarbij behorende meerjarenraming 2009 - 2012. Met het (min of meer) samenvoegen van beide P&C-documenten is opnieuw een goede stap gezet in het verbeteren van de bestuurbaarheid en beheersbaarheid van onze bedrijfsvoering. Wij zijn van plan om de eerste bestuursrapportage van 2009 integraal onderdeel te laten zijn van de Kadernota.

In de financiële doorkijk van de kadernota ligt de nadruk op de wijzigingen ten opzichte van de cijfers van de lopende meerjarenbegroting 2008 - 2011. Hiermee laten we zien op welke manier we de beleidskeuzes willen inpassen in de meerjarenbegroting 2009 - 2012.

De kadernota is als volgt opgebouwd.

- In *hoofdstuk 2* beschrijven we de beleidsprioriteiten en het afwegingskader op basis waarvan de afweging en prioritering voor deze kadernota heeft plaatsgevonden. Zowel voor de beleidsprioriteiten als voor het afwegingskader geldt dat het bestuursakkoord en de collegebrief de belangrijkste uitgangspunten zijn. Daarnaast brengen we ook een aantal belangrijke autonome ontwikkelingen in beeld. Het gaat hier met name over intensivering van rijksbeleid, waarover het rijk en de gemeenten afspraken hebben gemaakt in het bestuursakkoord.

- In *hoofdstuk 3* hebben wij conform het verzoek van de raad de resultaatbestemmingsvoorstellen 2007 opnieuw beoordeeld.

- In *hoofdstuk 4* geven we de vertaling van de beleidsvoorstellen voor deze kadernota in het financiële kader aan. Met hierbij als vertrekpunt het meerjarenperspectief 2008 – 2011 (conform

Programmabegroting 2008) laten we vervolgens zien tot welk resultaat de voorgestelde beslissingen van deze kadernota in meerjarig perspectief zullen leiden.

- In *hoofdstuk 5* lichten we alle beleidsvoorstellen ingedeeld volgens de begrotingsprogramma's toe.

Tot slot maken de volgende bijlagen deel uit van de kadernota:

- A Gedetailleerd financieel overzicht kadernota 2008
- B Vermogenspositie, nader beschouwd
- C Overzicht vastgelegde structurele volumes per programma
- D Berap 2008-I

2. Beleidsprioriteiten en afwegingskader

2.1. Inleiding

In dit hoofdstuk schetsen wij zowel de beleidsprioriteiten als het afwegingskader, op grond waarvan wij in de aanloop naar deze nota de beleidskeuzes hebben gemaakt en geprioriteerd.

Allereerst komen wij terug op het formatieplan 2008. Wij gaan in op de ambities die we hebben, hoe we voornemens zijn daarmee om te gaan in relatie tot budget en personele formatie en hoe we dit wegen.

We geven vervolgens beknopt aan welke ambities wij de belangrijkste vinden voor de komende periode. Met als motto 'méér mensen moeten meedoen' willen wij de komende periode nadrukkelijk investeren in de versterking van de sociale infrastructuur. Een tweede belangrijke prioriteit is de verplaatsing van het dierenpark uit het centrum van Emmen naar de Noordbargeres, in samenhang met de bouw van een nieuw theater en de (her)ontwikkeling van Emmen-centrum, inclusief de bereikbaarheid ervan.

Als derde prioriteit kiezen wij voor een impuls voor het platteland, waar de komende jaren een duurzame innovatieslag moet gaan plaatsvinden en de landbouw een forse herstructurering zal gaan doormaken.

Daarna gaan wij in op het afwegingskader zoals dat meer in algemene zin ten grondslag ligt aan de keuzes van deze kadernota. De toelichting op deze keuzes zijn per programma verwoord in hoofdstuk 5. De collegebrief 2006 - 2010 vormt daarvoor het belangrijkste document. Daar horen ook bij de belangrijkste projecten van deze bestuursperiode. Vervolgens gaan we in op de ontwikkelingen om ons heen.

De uitwerking van onze drie belangrijkste beleidsprioriteiten sluiten dit hoofdstuk af.

2.2. Relatie tussen ambities en budget

In het voorjaar hebben we het formatieplan 2008 aan u voorgelegd. Dit plan had ten doel een relatie te leggen tussen gemeentelijke ambities en de daarvoor benodigde formatie. Tijdens de behandeling in de raadscommissie Bestuur en Middelen (B&M) is gediscussieerd over verschillende aspecten van dit formatievoorstel. Wij hebben daarin aanleiding gezien het voorstel te heroverwegen. Dit heeft tot gevolg gehad dat wij het genoemde voorstel hebben ingetrokken. Wij leggen nu aan u voor hoe wij voornemens zijn verder om te gaan met ambities, budget en formatie. Daarbij hebben wij aansluiting gezocht bij de inhoud van het door u bij de begrotingsbehandeling 2007 aangenomen amendement inzake personeelsbudget en formatie en bij de signalen die door de verschillende raadsfracties zijn afgegeven tijdens de behandeling van het voorstel op 13 maart 2008 in de commissie B&M.

Hoe realiseren wij onze ambities?

Tal van ontwikkelingen komen op de gemeente af:

- door andere overheden opgelegde taken/activiteiten,
- zelf (door de raad en/of door ons) gekozen intensivering van taakuitvoering en
- nieuwe ontwikkelingen gebaseerd op door de raad vastgestelde ambities voor de gemeente Emmen.

Dit maakt dat voortdurende weging, prioritering en flexibele inzet van middelen in relatie tot de realisatie van gemeentelijke ambities en taken nodig is. In de thans voor u liggende Kadernota zetten wij onder andere uiteen welke hoofdrichtingen van beleid en beleidsintensivering wij voor de komende periode voor ogen hebben. Wij leggen van daaruit de relatie met wat ervoor nodig is om dat te realiseren. Voor een deel zal daarvoor ook personele inzet nodig zijn. De kosten daarvan zullen verwerkt worden in de beschikbare of beschikbaar te stellen budgetten voor de uitvoering van de beoogde activiteiten. In dat proces en de daarin te maken keuzes, kunnen wij als college veelal zelf de beslissingen nemen die nodig zijn om een goede ontwikkeling en uitvoering van deze ambities te waarborgen. Ter uitvoering hiervan staan ons college op dit moment verschillende financiële middelen ter beschikking, zoals de programmabudgetten, project- en/of investeringsbudgetten en het flexibel personeelsbudget, dat wij aan de gemeentesecretaris hebben gemandateerd. In onze bedrijfsvoering

sturen wij samen met de gemeentesecretaris op het leggen van een effectieve en efficiënte relatie tussen de aan ons ter beschikking gestelde budgetten en de te realiseren ambities.

Op een bepaald moment kan de situatie zich voordoen dat de aan ons ter beschikking gestelde financiële middelen niet meer toereikend zijn om op een effectieve wijze uitvoering te geven aan ambities en bestuurlijke plannen gebaseerd op eigen danwel rijks- of provinciaal beleid. In die specifieke situaties zullen wij bij u dan een verzoek indienen om (aanvullend) budget. In het kader van dit verzoek zullen we ook motiveren welke financiële dekkingsmogelijkheden met betrekking tot die ambities openstaan, zoals: specifieke rijksuitkeringen, de algemene rijksuitkering, (extra) financiële bijdragen van de provincie, particuliere investeringen en/of de algemene middelen die de gemeente ter beschikking staan. Indien we een aanvullend budget aanvragen ter realisatie van bepaalde (gemeentelijke) ambities zal in eerste instantie gekeken worden naar de aanwending van externe middelen van bijvoorbeeld het rijk en/of provincie.

De hiervoor beschreven werkwijze betekent dat door ons vanaf heden ook een sterkere relatie zal worden gelegd tussen ambities en alle ter beschikking staande (extra) geldstromen/ middelen ter realisatie van die ambities. Alle budgetten en daarmee dus ook het personeelsbudget krijgen hierdoor een meer dynamisch karakter. Door een directe koppeling te leggen tussen ambities en budgetten kan bij een eventuele economische teruggang ook directer een verlaging worden doorgevoerd binnen de beschikbaar gestelde budgetten ter uitvoering van die ambities. Dit proces van budgetreductie als gevolg van het bijstellen van het ambitieniveau deed zich bijvoorbeeld voor in 2004. Op dat moment moest de gemeente Emmen zijn ambities als gevolg van bezuinigingen bijstellen. Dit had tot effect dat fors moest worden bezuinigd, ook op het personeelsbudget. Op dit moment gaat het economisch beter en zijn er veel plannen en ambities bij zowel de overheid als bij private partijen, die om uitvoering en daardoor extra uitvoeringsbudgetten vragen. In het verlengde hiervan worden veelal extra middelen beschikbaar gesteld door het rijk, provincie en/of private organisaties ter uitvoering van die ambities en taken, die een verhoging van het uitvoeringsbudget rechtvaardigen. Op grond van deze lijn hebben we in deze kadernota een aantal voorstellen aan u voorgelegd die betrekking hebben op de uitbreiding van capaciteit op een aantal (beleids-) onderdelen en/of vakgebieden.

2.3. Beleidsprioriteiten

Versterken sociale infrastructuur

Binnen het sociale domein spelen tal van ontwikkelingen. Rijk en gemeenten hebben afspraken gemaakt hoe de sociale problemen gezamenlijk moeten worden aangepakt. Belangrijk gegeven is dat de gemeente op deze terreinen vrijwel steeds de regie in handen krijgt en de middelen gaat beheren. De gemeente is beleidsmatig gezien nu aan zet. Wij kiezen de komende periode nadrukkelijk voor een versteviging van de beleidsinzet op die terreinen waarin het er om gaat mensen te bewegen 'mee te doen' aan en in de samenleving. Wij vinden dat méér mensen moeten meedoen en wij willen met gebruikmaking van nieuwe (wettelijke) instrumenten nadrukkelijk prioriteit geven aan een stevige beleidsinzet op deze terreinen. We lichten onze visie en plannen verder toe in paragraaf 2.6 van dit hoofdstuk.

Verplaatsing dierenpark, bouw theater, (her)ontwikkeling Emmen-centrum

De realisatie van deze integrale gebiedsontwikkeling van Emmen-centrum is van grote betekenis voor de ontwikkeling van Emmen als geheel. De plannen voor dit unieke ontwikkelingsconcept zijn recentelijk aan de raad gepresenteerd en enthousiast ontvangen. Dit enthousiasme ontmoeten we ook bij samenwerkingspartners als de provincie Drenthe en het Samenwerkingsverband Noord-Nederland. Over de financiering en realisatie van dit project hebben wij goede verwachtingen. In paragraaf 2.7 gaan wij verder in op dit project.

Vitaal platteland

Plattelandsontwikkeling wordt een belangrijke toetssteen voor het welslagen van de Europese Lissabon- en Göteborg-strategieën. Hiervoor komt financiering via het Europees Fonds voor Plattelandsontwikkeling beschikbaar.

In lijn hiermee willen we extra investeren in de leefbaarheid van het platteland. We richten ons daarbij op de versterking van de concurrentiekracht van de landbouw, de versterking van het beheer van het landelijk gebied en de versterking van de kwaliteit van het leefmilieu op het platteland. Een verdere toelichting op deze ontwikkeling vindt u in paragraaf 2.8.

2.4. Collegebrief 2006 - 2010

Bestuurlijke uitgangspunten

Met als basis het bestuursakkoord 2006 - 2010 'Samen doen in vertrouwen, Vertrouwen in samen doen' is de hoofdlijn voor deze bestuursperiode uitgewerkt in de collegebrief 2006 - 2010 'Uit de startblokken'.

Het bestuurlijk accent ligt hierbij vooral op het realiseren van de ambities die zijn geformuleerd in de Strategienota 2020. Hierin staat onder het motto 'Emmen biedt het goede leven' centraal het in stand houden van de hoogwaardige woon- en leefkwaliteit in de stad én in de dorpen en waar nodig te verbeteren. Belangrijke ijkpunten hierbij zijn de ontwikkeling van de regiofunctie van Emmen, de diversificatie van de economie, de modernisering van de industrie en de woningvoorraad en een aantrekkelijke woonomgeving.

In sociaal perspectief gezien willen we kansen bieden aan iedereen om maatschappelijk 'mee te doen' en verantwoordelijkheid te nemen voor een leefbare samenleving. We willen daarvoor niet alleen ruimte geven maar ook ondersteunend zijn aan die burgers die een steuntje in de rug kunnen gebruiken om zelfstandig en zinvol te kunnen participeren.

Het streefbeeld van de strategienota en onze intenties daarbij zijn niet veranderd en vormen ook nu nog de belangrijkste uitgangspunten voor 2009 en de komende jaren.

We zien onszelf daarbij steeds meer in de rol van regisseur van ontwikkelingen, dat wil zeggen dat we vanuit die rol op verschillende manieren zo veel mogelijk willen samenwerken met burgers, maatschappelijke instellingen en bedrijven.

Daar hoort bij dat we proberen om waar nodig en gewenst zo goed mogelijk te zorgen voor passend beleid en voor financiële randvoorwaarden. Hierbij wegen we het publieke belang niet alleen af tegen onze eigen middelen en mogelijkheden, maar ook tegen de bereidheid en mogelijkheden van anderen om het voortouw te nemen of te participeren.

De bestuurlijke inzet zal in 2009 opnieuw gericht zijn op consistentie en continuïteit van beleid: vasthouden aan wat we willen bereiken, afmaken waaraan we zijn begonnen, concrete resultaten boeken met onze inzet en de gewenste effecten zien van onze inspanningen.

Kernthema's

In lijn met het bestuursakkoord hebben we in de collegebrief de focus gericht op vier kernthema's, waarvan wij menen dat deze het beste passen bij de bestuurlijke opgaven van deze bestuursperiode. Het zijn zoals bekend de thema's werk, wonen, bereikbaarheid en jeugd die de accenten vormen in de bestuurlijke koers van dit moment.

De thema's zijn breed en veelomvattend. Veel doelstellingen en te behalen resultaten zoals beschreven in de verschillende programma's van de programmabegroting zijn hieraan verbonden, zonder dat het overigens altijd even zichtbaar is. De thema's tellen stevig mee in de afwegingen die in deze kadernota zijn gemaakt.

Markeringspunten

In de collegebrief hebben we ook aangegeven op welke terreinen we concrete en zichtbare maatschappelijke effecten nastreven in deze bestuursperiode. We beschouwen deze maatschappelijke effecten als markeringspunten voor het te voeren beleid.

Benoemd zijn onder meer:

- De realisatie van de nieuwe dierentuin in combinatie met het nieuwe stadstheater, inclusief oplossingen voor de goede bereikbaarheid daarvan.
- Een extra werkgelegenheidsgroei met 2.500 arbeidsplaatsen.
- Het ontwikkelen en realiseren van Brede Schoolconcepten.
- De inzet op extra woningbouw.
- De implementatie van het beleid op grond van de Wet maatschappelijke ondersteuning
- Een extra impuls voor het onderhoud van grijs, groen en accommodaties.
- De uitvoering van de veiligheidsprogramma's sociaal, fysiek en verkeer.
- Het vereenvoudigen, stroomlijnen en verminderen van regelgeving en het verminderen van administratieve lasten.

Voor de meeste punten geldt dat we al flinke stappen hebben gezet. We willen deze voortgang onverminderd voorzetten en doen daarvoor voorstellen in deze kadernota.

Belangrijke projecten

Om de koers van de collegebrief vast te houden vast te houden, hebben we met de thema's en markeringspunten in het achterhoofd de belangrijke projecten benoemd. Vaak gaat het hier om projecten die gepaard gaan met harde financieringsverplichtingen. Voor ons staan de volgende (fysieke) projecten centraal:

- Masterplan Emmen-centrum
- Dierenpark Emmen
- Revitalisering bedrijvenpark Bargermeer (Bahco)
- Kenniscampus¹
- Bereikbaarheid Emmen (autobereikbaarheid, spoorverbinding en nieuw treinstation)
- (verdere) Herstructurering ER-woonwijken, sociaal en fysiek

Dit zijn vooral deze strategische projecten waarover we in gesprek zijn met partners als de provincie, het Samenwerkingsverband Noord-Nederland en het rijk om de forse financiële opgaven waarvoor we staan te realiseren.

Daarnaast hebben we projecten benoemd die we ook van groot belang vinden voor de ontwikkeling en het beeld van Emmen. We noemen hier als de in het oog springende voorbeelden:

- Samenwerking met de buurgemeenten Borger-Odoorn en Coevorden.
- Vaarverbinding Erica - Ter Apel.
- Digitalisering van de dienstverlening.
- Ontwikkeling van de Delftlanden.
- Implementatie van het beleidsplan Maatschappelijke ondersteuning.
- Uitvoering van het Masterplan Tuinbouw.
- Herhuisvesting en invoering flexwerkconcept ambtelijke organisatie
- Ontwikkeling van de samenwerkingsformule met de Qwink-partners incl, de gezamenlijke huisvesting in een nieuw kantoorgebouw.
- De marketing en beeldvorming van Emmen in het land.

De 'lijst' fungeert als leidraad, maar is niet limitatief en tegelijkertijd óók dynamisch: Emmen is in ontwikkeling en in beweging en wij bewegen mee of - liever - zetten zélf nieuwe dingen in beweging. Dus nemen we daarover nieuwe besluiten of we vinden dat nieuwe ontwikkelingen in gang moeten worden.

2.5. Autonome ontwikkelingen

Emmen staat midden in de (Noord-) Nederlandse, Europese en mondiale samenleving. De nationale economische conjunctuur bijvoorbeeld wordt mede beïnvloed door de kredietcrisis in de Verenigde Staten. De ontwikkeling van onze stad en dorpen moeten we vanuit een breed perspectief beschouwen.

We hebben een belangrijke functie in Noord-Nederland en we kunnen de bewoners van onze gemeente én de omliggende regio veel bieden. Daar moeten we blijvend voor knokken, soms ook in concurrentie met de andere stedelijke regio's in het Noorden als het gaat om het verwerven van middelen en subsidies.

Voor Europees geld moeten we meestal of bij de provincie, of bij het SNN of in Den Haag zijn. We slagen er behoorlijk goed in bijdragen van derden te verwerven. Het onderhouden van goeie relaties en de nadrukkelijke inzet lobby- en netwerkactiviteiten is hierbij van groot belang. Belangrijk is de schaal waarop we dat organiseren. We kunnen niet alles alleen doen, we moeten hierbij ook de samenwerking zoeken. Natuurlijk doen we dat ook al: we hebben op tal van fronten goede relaties opgebouwd met de provincie en met het SNN. We zijn een GSB-gemeente en we werken daarin samen in G-27 verband. We laten ons ook veelvuldig zien bij de samenwerkende 100.000+ gemeenten en in andere meer specifieke samenwerkingsverbanden.

Subsidies vragen vrijwel zonder uitzondering altijd om cofinanciering door de gemeente en dat noodzaakt om creatief met de eigen middelen om te gaan.

We weten inmiddels ook dat de toekomst van het GSB-beleid op rijksniveau aan herijking onderhevig is. De discussie hierover, ook met de G27, is nog niet afgerond maar het ziet er naar uit dat de GSB-

¹ Inmiddels gerealiseerd, zie berap 2008-I

gemeenten vanaf 2010 minder te besteden zullen hebben. Ruimtescheppende maatregelen kunnen op gezette tijden nodig zijn om nieuwe opgaven het hoofd te bieden.

Een brede oriëntatie op de ontwikkelingen op nationale, Europese en soms mondiale schaal is belangrijk om tijdig te kunnen anticiperen op de toekomst en onze strategie daarin te bepalen. De realiteit is dat de ontwikkelingen zowel kansen kunnen bieden als bedreigend kunnen zijn. De uitgangspunten van het bestuursakkoord rijk - gemeenten bijvoorbeeld zijn voor de gemeenten in beginsel veelbelovend. De intentie is dat het bestuurlijk primaat meer naar de gemeenten gaat en dat het eigen belastinggebied wordt vergroot. Maar gepaste argwaan is op zijn plaats. We ervaren dat decentralisatie operaties vaak gepaard gaan met bezuinigingen op het betreffende beleidsterrein. Daarnaast komt Emmen ook nogal eens als nadeelgemeente uit de bus zodra de verdeelmaatstaven voor de macrobudgetten in het gemeentefonds worden bepaald. Het is zaak om hier scherp op te zijn.

Verder spelen macro-economische omstandigheden natuurlijk een belangrijke rol als we vooruit kijken. Het gaat ons economisch nog steeds voor de wind in Nederland, maar de conjuncturele koers lijkt op z'n minst onzeker als we kijken naar bijvoorbeeld de internationale kredietcrisis en de stijgende olieprijs. De conjunctuur is een gegeven waarop we niet kunnen sturen. Belangrijk is dan dat we tijdig inspelen op de situatie die zich voordoet en zonodig de bakens verzetten. Naar de gemeentelijke inkomsten kijkend bijvoorbeeld, zou een verslechtering van de economie, gegeven het principe 'trap op, trap af', negatieve gevolgen kunnen hebben voor de rijksuitkering in het gemeentefonds.

2.6. Versterking van de sociale infrastructuur: 'Meer mensen moeten meedoen!'

Visie en ambitie

In onze collegebrief hebben we aangegeven dat Emmen 'het goede leven' moet bieden. Voor een groeiende groep mensen in de samenleving geldt echter dat 'het goede leven' niet zonder meer haalbaar is. Die mensen dreigen meer en meer langdurig aan de kant te komen staan en doen niet of onvoldoende mee. Het gaat om groepen als bijstandsgerechtigden en langdurig werklozen, gedeeltelijk arbeidsgeschikten, herintreders op de arbeidsmarkt, jongeren zonder startkwalificatie en ouderen met weinig perspectief op een baan.

In lijn met de afspraken over participatie in het bestuursakkoord rijk en gemeenten 'Samen aan de slag' willen we ons beleid op dit terrein de komende periode intensiveren.

Meer nog dan inkomen is werk een middel tot ontplooiing, zingeving en integratie. Of het nu gaat om eenbetaalde of niet betaalde baan: wij zijn en blijven van mening dat arbeidsparticipatie voorop staat bij 'meedoen'. Wij vinden het van groot belang dat iedereen een eerlijke kans krijgt mee te doen in de samenleving en ons beleid is daarop gericht. Daarbij is het belangrijk dat we extra ondersteuning kunnen bieden aan hen die een steuntje in de rug nodig hebben om te kunnen meedoen.

Wij kiezen er daarom nadrukkelijk voor om de komende periode het accent in het beleid te leggen op de versterking van de sociale infrastructuur van onze gemeente, want: *'meer mensen moeten meedoen!'*

Ontwikkelingslijnen naar de toekomst

Op tal van terreinen in het sociale domein staat 'meedoen' de komende jaren centraal. Het rijk en de gemeenten willen hieraan samen invulling geven. Uitgangspunten voor een gezamenlijke beleidsaanpak van de sociale problematiek zijn vastgelegd in het bestuursakkoord 'Samen aan slag'. Hierbij hebben de gemeenten en het rijk als gezamenlijke doelstelling dat zo veel mogelijk mensen weer voluit mee moeten doen in en aan de samenleving.

De kern van de samenwerkingsafspraken in samenhang met de ontwikkeling van de wetgeving voor het sociale veld is dat het rijk de beleidsruimte en het financieel beheer van de middelen meer en meer overdraagt aan de gemeenten. Die trend gaat zich de komende jaren nadrukkelijk voortzetten.

We voorzien een duidelijke ontwikkeling waarbij diverse sociale wetten als de Wet werk en bijstand, de Wet maatschappelijke ondersteuning, de Wet sociale werkvoorziening en de Wet inburgering steeds meer zullen integreren tot één geheel met als centraal credo 'participatie', ofwel 'meedoen'. Met duurzame zelfredzaamheid en eigen verantwoordelijkheid als uitgangspunten en arbeid en andere vormen van participatie als belangrijkste instrumenten om daar inhoud aan te geven.

De Wet werk en bijstand kennen we al een aantal jaren. Op het terrein van de arbeidsparticipatie geldt dat als regulier, betaald werk niet direct tot de mogelijkheden behoort, mensen gestimuleerd moeten worden maatschappelijk te participeren, bijvoorbeeld via leerbanen of vrijwilligerswerk. Daarbij gaat het niet alleen om bijstandsgerechtigden, maar ook om mensen zonder werk en uitkering met een grote afstand tot de arbeidsmarkt.

We 'vieren' in Emmen inmiddels de nodige successen met onze uitvoeringsaanpak: de uitstroom van bijstandsgerechtigden naar een baan ligt boven het gemiddelde van andere Nederlandse gemeenten.

Op het terrein van armoedebestrijding en het terugdringen van huishoudens met problematische schulden hebben we ook nieuwe afspraken gemaakt met het rijk en is het minima-offensief inmiddels ingezet.

Voor de lokale arbeidsmarkt geldt dat het decentraal arbeidsmarktbeleid en het reïntegratiebeleid in één 'loket' worden samengebracht. Zoals bekend werken we al geruime tijd samen met de partners gemeente Coevorden, het UWV en het CWI om deze beleidslijn van slagkracht te voorzien binnen het Qwink-concept. De samenwerkingspartners zullen in 2009 gehuisvest zijn in het nu in aanbouw zijnde bedrijfsverzamelgebouw bij het station. In het Qwink-concept werken we ook nauw samen met werkgevers-, werknemers- en onderwijsorganisaties aan prestatieafspraken voor de toekomst.

Voor de sociale werkvoorziening is een fundamentele herbezinning op dit moment aan de orde. Ook hier is de kern dat we als gemeente veel meer beleidsvrijheid krijgen, inclusief de zeggenschap over de financiële middelen. De nieuwe Wet sociale werkvoorziening legt deze ontwikkeling vast. We zijn op dit moment intensief aan het werk met het veranderproces dat de komende jaren zijn beslag zal krijgen.

Zowel de gemeente als de EMCO-groep staan voor grote veranderingen. De gemeente zal meer vanuit de opdrachtgevers-opdrachtnemersrelatie moeten leren denken, terwijl voor EMCO een ontwikkeling in het verschiet ligt van een bedrijf met de focus op sociale werkvoorziening naar een netwerkbedrijf met een brede scope op arbeidsontwikkeling.

De Wet maatschappelijke ondersteuning is nu ruim een jaar in uitvoering. De eerste ervaringen op het nieuwe terrein hulp bij het huishouden hebben op onderdelen inmiddels geleid tot bijstelling van het beleid. Op dit moment is de herindicatie van een groot aantal cliënten aan de orde.

In het beleidsplan Maatschappelijke ondersteuning 2008 - 2012 hebben wij onze plannen voor de verdere uitvoering van maatschappelijke ondersteuning op alle Wmo-prestatievelden uitvoerig uiteengezet voor de komende jaren. Er staat ons op dit terrein samen met de uitvoeringpartners nog zeer veel te doen. Met gebruikmaking van het instrument programmamanagement willen we dit beheersbaar houden.

Centraal in de uitvoering staat dat we mensen zo veel mogelijk in staat willen stellen regie over hun eigen leven te blijven voeren en dat we steun willen verlenen aan die mensen die daadwerkelijk onze steun nodig hebben om te kunnen meedoen.

Decentralisatie en intensivering van het beleid zien we ook op het brede onderwijsterrein. We noemen hier de impuls Bredeschoolontwikkeling, het bestrijden van taalachterstanden in het beleid voorschoolse educatie en de intensivering van het beleid om het voortijdig schoolverlaten terug te dringen. Ook op deze terreinen willen we ons de komende periode nadrukkelijk manifesteren. De voorbereidingen hiervoor zijn in volle gang.

Visie op onze rol

Zoals hiervoor al gezegd: de inhoudelijke afspraken met het rijk gaan samen met nieuwe afspraken over meer gemeentelijke autonomie en over decentralisatie van rijksbudgetten die de groeiende autonomie moeten faciliteren. Dat roept uiteraard de vraag op wat dit betekent voor de lokale beleidsaanpak en onze rol daarin. Wij zien dat als volgt.

De nieuwe rol van de gemeente laat zich meer en meer 'vangen' in de term 'maatschappelijk regisseur'. In onze visie betekent dit dat de komende jaren zich het volgende veranderingsproces gestaag gaat voltrekken:

- De gemeente voert meer en meer de regie op het beleid en de uitvoering daarvan en heeft daarbij wetten als Wwb, Wmo, Wsw, Wi c.a. als sturingsinstrumenten tot haar beschikking. De gemeente creëert ook de financiële randvoorwaarden om beleidsuitvoering mogelijk te maken.

- Het rijk stelt de middelen voor de uitvoering beschikbaar aan de gemeente, zoveel mogelijk in de vorm van 'lumpsum' in het gemeentefonds, waarvoor als principe geldt dat de middelen vrij besteedbaar zijn.
- De gemeente voert de regie, anderen voeren zoveel mogelijk uit. Daar waar dat niet kan of waar we dat niet gewenst vinden, voeren we zelf uit.
- Als 'maatschappelijk regisseur' kopen we zoveel mogelijk klantgericht in. Als basisprincipe geldt: de optimale prestatie tegen de meest gunstige prijs.
- De gemeente controleert de beleidsuitvoering, waaronder de effectiviteit en doelmatigheid van het beleid. Planning & control zijn de instrumenten voor beleidsverantwoording.
- Als regisseur stelt de gemeente, gevoed door monitoring, evaluatie en nieuwe ontwikkelingen het beleid bij.

Financiering van de ambities: instellen van het Fonds versterking sociale infrastructuur

Om de ambities en prioriteiten binnen het sociale domein te kunnen financieren, zullen we financiële ruimte moeten creëren. Wij willen dat doen door bij de begroting 2009 de raad voorstellen over te gaan tot de instelling van een nieuw fonds voor de uitvoering van projecten en beleidsactiviteiten voor de beleidsterreinen die in grote lijnen hierboven beschreven zijn. De naam fonds sociale infrastructuur zou een passende naam kunnen zijn om de bedoeling van het fonds aan te geven.

Het krijgt dan de vorm van een bestemmingsreserve, waarvan de werking vergeleken kan worden met het bekende SIOF.

Wat de voeding van dit fonds betreft gaan de gedachten uit naar de jaarresultaten op het totaal van de begrotingsproducten individuele hulpmiddelen (voorheen Wvg, thans onderdeel van de Wmo) en Wet werk en bijstand (onderdeel I-deel van het FWI-budget). Op grond van de berapprognoses 2008 kunnen we substantiële positieve resultaten op deze producten verwachten.

2.7. Verplaatsing dierenpark, bouw theater, (her)ontwikkeling Emmen-centrum

De plannen voor dit grootschalige, langjarige en unieke ontwikkelingsconcept hebben we recentelijk gepresenteerd en zijn door de raad omarmd. De realisatie ervan is van het allergrootste belang voor de toekomst van Emmen.

Het totaal van de deelprojecten omvat een integrale gebiedsontwikkeling van Emmen-centrum met een sterk samenhangende verwevenheid van economische, ruimtelijke en bereikbaarheidsmaatregelen. De grote deelprojecten zijn:

- de ruimtelijke ontwikkeling van een cultureel & leisure bedrijvenpark op Noordbargeres;
- de verplaatsing naar en de bouw van het dierenpark en het theater op de Noordbargeres;
- de inrichting van een ontmoetingsplein tussen het nieuwe dierenpark/theater en het stadscentrum;
- de herinrichting van de huidige centrumlocatie dierenpark;
- het realiseren van bereikbaarheidsmaatregelen voor de verbetering van de ontsluitingsstructuur van het centrum, waaronder de aanpak Hondsrugweg, de versterking van de ontsluitingsfunctie van de N381, de N34, de Rondweg en de P&R-functie van het nieuwe station Emmen-Zuid.

Voor de ontwikkeling en begeleiding van dit project is een aparte projectorganisatie in het leven geroepen.

In maart van dit jaar is via het Samenwerkingsverband Noord-Nederland (SNN) een bestuurlijk principeakkoord met het rijk bereikt over het Regiospecifiek Pakket Zuiderzeelijn (RSP), ook wel de ZZL-gelden genoemd. Het Drentse aandeel in dit pakket is nadrukkelijk mede-bestemd voor de deelprojecten als hiervoor benoemd.

De aanpak van het totaalproject wordt de komende tijd in nauw overleg uitgewerkt met de samenwerkingspartners, waarvan we nadrukkelijk de provincie Drenthe en het SNN hier willen noemen. De afspraak is dat de realisatie van de ambities een gezamenlijke opgave is.

Over de financiering van het geheel aan maatregelen hebben wij mede in het licht van de RSP-afspraken goede verwachtingen.

Zoals afgesproken zullen wij de raad regelmatig informeren over de ontwikkelingen rond het project en stappen die we daarbij zetten.

2.8. Vitaal platteland

Plattelandsontwikkeling wordt een belangrijke toetssteen voor het welslagen van de Europese Lissabon- en Göteborg-strategieën. Op Europees niveau is het zwaartepunt verschoven van een op voedselproductie georiënteerd beleid naar een breed georiënteerd landbouwbeleid. Dit krijgt zijn vertaling naar Nederland. Er is behoefte aan nieuwe verbindingen: landbouw en opstap naar andere economische sectoren, landbouw en de markt, landbouw en de samenleving. Er is innovatie en creativiteit nodig om hier vorm en inhoud aan te geven. Dat betekent zorgzaam omgaan met natuurlijke hulpbronnen, als ook met essentiële sociale verbanden en onmisbare economische activiteiten, vooral als die belangrijke dragers zijn van het platteland. Bovendien zorg voor het koesteren en ontwikkelen van het cultureel kapitaal: de leefbaarheid in het heden en het cultureel erfgoed dat aan toekomstige generaties wordt overgedragen. Daarmee ontstaan nieuwe verbindingen tussen stad en land, tussen groepen in het landelijk gebied en tussen groepen mensen en de natuurlijke ordening. Op basis hiervan richt het plattelandsbeleid zich sinds 2007 op:

- versterken van de concurrentiekracht van de landbouw door herstructureringsmaatregelen;
- versterken van de kwaliteit van het milieu en het landelijk gebied door steun aan beheer van het landelijk gebied (inclusief maatregelen in relatie tot Natura 2000);
- versterken van de kwaliteit van het leefmilieu in plattelandsgebieden en stimuleren van een diversificatie van economische activiteiten door het stellen van concrete doelen ten aanzien van de landbouwsector en andere actoren in het landelijk gebied.

Voor plattelandsontwikkeling is één financierings- en programmeringsinstrument, het Europees Fonds voor Plattelandsontwikkeling (European Rural Development Fund, EARDF). De Europese Commissie wil in de huidige begrotingsperiode jaarlijks 2% van de landbouwsubsidies (pijler 1) overhevelen naar plattelandsontwikkeling (pijler 2). Dat biedt extra mogelijkheden om bovenop de nu al voor het platteland ingevolge ILG en POP2/LEADER beschikbare middelen te investeren in de leefbaarheid van het platteland.

In de nog in voorbereiding zijnde Kadernota Vitaal Platteland Emmen zal het college de beleidskeuzes voor het platteland aangeven. De financiële mogelijkheden om dit beleid mede te financieren zijn in 2007 in de Kadernota en aansluitende Programmabegroting 2008 vastgesteld. Met de extra overheving van middelen binnen de EU Landbouwbegroting is echter niet gerekend. De financiële consequenties voor het landelijk en regionaal plattelandsbeleid kunnen nu echter nog niet worden aangegeven. Wij verwachten daarover in het kader van de Begroting 2009 uitspraken te kunnen doen.

Op basis van het provinciaal meerjarenprogramma (PMJP) hebben Gedeputeerde Staten het Gebiedsontwikkelingsprogramma Zuidoost Drenthe vastgesteld. In dit programma is een aantal zogeheten 'sterprojecten' benoemd waarop de komende jaren specifiek wordt ingezet. De gebiedsontwikkeling van de vaarverbinding is één van deze ster-projecten.

In het kader van de 'Agenda voor de Veenkoloniën' werken we in breed bestuurlijk verband aan de sociaal-economische ontwikkeling van het platteland. Eén van deze projecten is het herstel van vaarwegen en gebiedsontwikkeling in de omgeving, zoals de vaarverbinding Erica -Ter Apel. Hierbij fungeert de vaarverbinding als een 'parelsnoer' waarlangs zich op het platteland allerlei ruimtelijke en sociaal-economische ontwikkelingen ('parels') kunnen voordoen.

Tenslotte heeft het plattelandsontwikkelingsbeleid ook een nauwe relatie met de ontwikkeling van de dorps- en wijkplannen.

3. Resultaatbestemmingen 2007

Uw raad heeft bij de behandeling van de jaarrekening 2007 besloten de resultaatbestemmingen niet te honoreren, doch deze toe te voegen aan de BAR en te betrekken bij de kadernota. Gelet op deze wens heeft het college nogmaals de resultaatbestemmingsvoorstellen beoordeeld. Voor het grootste deel handhaaft het college haar bestemmingsvoorstellen: met de bedragen was in 2007 immers rekening gehouden, niet alles is echter in de uitvoering daadwerkelijk in 2007 tot realisatie gekomen. Dat neemt niet weg dat de voorbereiding wél gestalte heeft gekregen en de uitvoering gereed staat.

In de raadsvergadering d.d. 29 mei 2008 is besloten om de storting in het SIOF en het Fonds Openbaar Gebied te handhaven en de bestemming van het resterende resultaat toe te voegen aan de BAR en deze in samenhang met de oorspronkelijke bestemmingsvoorstellen te betrekken bij de kadernota 2008. Met het raadsbesluit bij de jaarstukken is besloten het totaal jaarresultaat ad € 4.573.000 als volgt te bestemmen:

€ 2.687.000	Extra dividend Essent: storting in het SIOF (€ 2.087.000) en Fonds Openbaar Gebied (€ 600.000).
€ 1.886.000	Storting in de BAR – en de afweging omtrent de oorspronkelijke bestemmingsvoorstellen 2007 te betrekken bij de kadernota 2008
€ 4.573.000	Rekeningsresultaat 2007
=====	

In het oorspronkelijke college- en raadsvoorstel zijn diverse bestemmingsvoorstellen gedaan. Na de bespreking in de commissie Bestuur en Middelen d.d. 15 mei 2008 is besloten om met een aangepast voorstel te komen. Het voorliggende voorstel gaat uit van een bestemming van het dividend Essent voor een bedrag van € 2.687.000 in het SIOF (€ 2.087.000) en het Fonds Openbaar Gebied (€ 600.000,-) en de rest van het resultaat eerst in de BAR te storten. Dit is conform de gedachte van de raadscommissie.

De bestemming van het in de BAR gestorte bedrag zal aan de raad worden voorgelegd bij de kadernota. In onderstaande opstelling worden de nieuwe resultaatbestemmingsvoorstellen weergegeven waarbij onder het kopje vrijval ten opzichte van "oude" voorstel de afwijkingen zijn gegeven met het vorige voorstel, dat wil zeggen óf het niet meer als bestemmingsvoorstel opnemen óf een correctie. Daar waar geen concrete voorbereidingen in 2007 zijn getroffen, leidend tot uitgaven in 2008, vallen bedragen vrij. De correctie van € 38.588 betreft het verschil zoals door de raad in voornoemde vergadering is opgemerkt.

Volgnr	Bedrag €	Omschrijving
Vrijval ten opzichte van "oude" voorstel		
1	40.000	Middelen veiligheid
2	45.675	Programmatisch handhaven – algemene uitkering 2007
3	-38.588	Correctie t.o.v. collegevoorstel d.d. 26-5-2008
4	45.000	Volume herinrichting Schoonebeek
A	92.087	Totaal aan vrijval op basis van ontvangen informatie
Bestemmingsvoorstellen		
5	314.370	Middelen veiligheid € 375.000 minus reeds besteed deel van € 20.630 (gevonden en verloren voorwerpen) minus vrijval van € 40.000 (zie volgnummer 1)
6	255.000	Schuldhelpverlening – algemene uitkering 2007
7	38.800	Volume 2007 diverse kleine investeringen
8	525.892	Storting in reserve openbaar gebied ivm AREA afrekening 2006
9	167.936	Erkende overlegpartners
10	41.788	Electronisch kinddossier
11	253.603	Middelen centrum jeugd en gezin

12	220.000	Volume 2007 kleine kampjes
13	375.000	Volume 2007 GSB MOP
14	131.492	Niet uitgevoerd onderhoud bestekken
15	300.000	Bouwleges
16	90.000	VTO 2007
17	35.000	Uitvoering I&O taken Dimpact in relatie tot samenwerking Borger-Odoorn en Coevorden
18	25.000	Project versterking veiligheids-bewustzijn. Voor 2008 wil de dienst iemand inhuren.
	B	2.774.241
		<i>Totaal aan bestemmingsvoorstellen</i>
19	-/-143.794	Onttrekking VAR ivm werkzaamheden privatisering en stroomlijnen administraties
20	- /- 836.496	Vrijval oude resultaatbestemmingsreserves (van vóór 2006)
	C	-/- 980.290
		<i>Totaal aan vrijval reserves (betrekken bij de resultaatbestemming)</i>
	B+C	1.793.951
		<i>Per saldo te onttrekken aan de BAR</i>
Totaal (afger.)	1.886.000	
A+B+C		

Er blijft dus een bedrag van afgerond € 92.000 in de BAR zitten (€ 1.886.000 minus € 1.793.951).

Relevant om te weten is dat diverse onderdelen op basis van eerdere collegebesluitvorming al in gang zijn gezet.

Toelichting per post

1	In het collegevoorstel inzake de inzet van het volume veiligheid 2007 is aangegeven € 40.000 te gaan inzetten voor de sociale veiligheid onder en nabij Dordsebrug Klazienaveen. Bij nadere overweging zal dit bedrag niet voor dit doel worden ingezet en kan dus vrijvallen.
2	Voor programmatisch handhaven zullen in 2008 e.v. jaren een aantal zaken worden opgepakt en bekostigd worden door de verkregen middelen in de Algemene uitkering. Voor het bedrag van 2007 staan op dit moment nog geen daadwerkelijke kosten/verplichtingen tegenover. Derhalve behoeft dit bedrag niet te worden bestemd.
3	In het oorspronkelijke college- en raadsvoorstel was de situatie ontstaan dat de optelling van de alle resultaatbestemmingsvoorstellen het te verdelen rekeningsresultaat overtrof met een bedrag van afgerond € 39.000. Besloten is toen om dit bedrag te corrigeren op het bestemmingsvoorstel dividend Essent (en aldus minder te storten in het SIOF). Na het verzoek vanuit de raad om een herzien bestemmingsvoorstel is in dit herzien voorstel weer het oorspronkelijke bedrag dividend Essent opgenomen. Hiermee is weer de aansluiting met het daadwerkelijke dividend Essent hersteld en kan het volledige bedrag worden gestort in het SIOF / Fonds Openbaar Gebied..
4	Bij nadere overweging hoeft het vrijgevallen volume herinrichting Schoonebeek niet te worden gereserveerd.
5	Het volume (2007) aan te wenden voor specifiek benoemde projecten. Voorbeelden daarvan zijn: verbetermaatregelen in het kader van convenant bus en treinstation ad € 140.000; buurtgerichte sociale activering ad € 25.000; verbeteren sociale veiligheid Groene Hart achter Eikenlaan Veenoord ad € 30.000; verbetering wandelroutes omgeving verzorgingshuizen ad € 98.000.
6	De extra rijksmiddelen ten behoeve van schuldhulpverlening uit het gemeentefonds te reserveren voor dat doel. Er is een bestedingsplan 2007-2009 opgesteld voor de middelen schuldhulpverlening.
7	Het in 2007 vrijgevallen volume 'diverse kleine investeringen 2007' middels resultaatbestemming 2007 toe te voegen aan het budget beheer open parkeervoorzieningen 2008 (t.b.v. de dekking van de éénmalige kosten 2008 vergoeding

	beheer en onderhoud NS. Overigens is dit onderdeel reeds in gang gezet.
8	Area-afrekening voor 2006 wordt gesplitst in een deel dat betrekking heeft op producten gerelateerd aan de afvalstoffen (bedrag ad € 369.194 naar egaliseringsreserve afvalstoffenheffing) en een deel dat betrekking heeft op overige producten (bedrag van € 525.892 voor onderhoud in de openbare ruimte). In de begroting 2008 is op pagina 20 ook reeds melding gemaakt van de voorgestelde reservering.
9	Er is een positief saldo op het budget Emmen Stad en het budget Emmen Buiten. Dit budget is onderdeel van een driejarig meerjarenplan (2006/2007/2008). De EOP's hebben volgens collegebesluit de mogelijkheid tot sparen. In 2006 is de boeking van het spaardeel via de jaarrekening gelopen. In verband met de striktere voorschriften (reservemutaties goed te keuren door de raad) stellen we voor 2007 dit nu bij resultaatbestemming voor.
10	De verleende éénmalige uitkering Elektronisch Kinddossier te reserveren voor investeringen in de verdere ontwikkeling van het EKD. Bij de kadernota 2008 is informatie aangeleverd waaruit blijkt dat dit bedrag benodigd is voor dekking van kosten op het onderdeel EKD.
11	De resterende middelen uit de begroting 2007 voor preventief jeugdbeleid, motie Verhagen en jeugdgezondheidszorg te reserveren voor het Centrum Jeugd & Gezin Emmen.
12	Voor de jaren 2006 t/m 2008 is voor achterstallig onderhoud, upgrading en herinrichting van de kleine kampjes een volume beschikbaar gesteld van € 220.000 per jaar. Inmiddels is er een inventarisatie van de te verrichten werkzaamheden gemaakt en is er een raming gemaakt. Voor de dekking van de te maken kosten zal het volume 2007 ad € 220.000 benodigd zijn.
13	Inzake GSB is een volume beschikbaar. Voor 2006 was dit € 125.000, voor 2007 € 375.000, voor 2008 ev. € 875.000. Voor 2007 is het volume ad € 375.000 abusievelijk niet opgevraagd. Nu wordt gevraagd om het niet bestede volume 2007 te reserveren en in 2008 te storten in de reserve GSBIII. In de begroting 2008 is op pagina 215 een overzicht opgenomen over de financiering van het gemeentelijk deel GSB. Hierin is reeds rekening gehouden met het volume van € 375.000 over 2007.
14	Met betrekking tot groen zijn een aantal onderhoudsbestekken waarvoor verplichtingen zijn opgenomen, nog niet (geheel) uitgevoerd. Het gaat om winterwerkzaamheden EMCO (€ 86.000), maaibestek (€ 37.704) en grindzeven van graven (€ 7.788). De geplande werkzaamheden voor 2007 zijn (nog) niet uitgevoerd, oa. door weersomstandigheden. Bij de planning van 2007 is wel rekening gehouden met bovenstaand budget. Geplande werkzaamheden zullen in 2008 alsnog worden uitgevoerd (bovenop de planning van 2008). Bovendien zijn dit bedragen waarvoor al verplichtingen (opdrachten gegund) zijn aangegaan.
15	Omdat voorzien wordt dat op het terrein van vergunningen en toezicht de komende jaren we worden geconfronteerd met aanzienlijke kosten wordt gevraagd een deel van de meeropbrengsten leges bouwvergunningen te bestemmen voor investeringen en incidentele kosten. Belangrijke ontwikkelingen zijn: <ul style="list-style-type: none"> - GSB-taskforce: kwaliteitsslag proces vergunningen en toezicht - DHV onderzoek veiligheid - WABO: introductie van omgevingsvergunning en de landelijke voorziening in 2009 leidt tot integratie van vergunningen en toezichtprocessen - Dimpact; digitalisering van de frontoffice processen hebben naar verwachting veel effect op het kostenplaatje van vergunningen. <p>Er is de komende jaren sprake van extra (met name incidentele) kosten die niet direct structureel doorvertaald kunnen worden in de tarieven; voorgesteld wordt het bedrag te storten in een egalisatievoorziening en de extra kosten (en dit zijn vooral kosten van personele inzet) hier uit te dekken.</p>
16	Deze middelen zijn benodigd ten behoeve van de dekking van diverse (scholings) activiteiten, die worden uitgevoerd in het kader van het organisatieontwikkelingstraject Anders en met Anderen. Hierbij moet bijvoorbeeld gedacht worden aan trainingen in het kader van de bevordering van klant- en vraaggerichtheid en de optimalisering van de samenwerking. Verder zijn deze middelen benodigd ter dekking van het opleidingstraject voor seniorbeleidsmedewerkers en de vierde editie van het Emmense jong talentenprogramma. Een ander deel van deze resterende middelen is nodig ter financiering van het management-development-programma dat vanaf 2008 gaat draaien.
17	Deze middelen zijn benodigd om in 2008 te kunnen voldoen aan de al toegezegde invulling

	van de samenwerkingrelatie met Borger-Odoorn en Coevorden op het terrein van de ICT-functie.
18	<p>Bij de brandweer is (wegens capaciteitsproblemen) het budget t.b.v. project versterking veiligheidsbewustzijn (€ 25.000) nog niet besteed. Het budget is een incidenteel geraamd budget ten behoeve van een specifiek doel. Doel: Introduceren (herintroductie) van de methode "dubbelden" in 2007/2008.</p> <p>-Binnen het traject wordt eigen personeel (instructeurs en officieren) opgeleid om zelfstandig "dubbelden" verder te implementeren.</p> <p>-Virtuele oefeningen worden ontwikkeld om het nut van de methode aan te tonen en te ondersteunen.</p> <p>-Inhuur van deskundigheid. Positief, betreft een incidenteel budget dat niet is besteed. Doorschuiven naar 2008 betekent dat het project alsnog kan worden uitgevoerd.</p>
19	De kosten van de werkzaamheden worden gedekt uit de VAR (frictiebudget organisatie-ontwikkeling). Omdat de onttrekking aan de reserve niet voor 31 december 2007 is besloten door de raad, kan deze niet meer in de jaarrekening worden verwerkt. Voorgesteld wordt om de onttrekking aan de reserve mee te nemen bij de resultaatbestemming (nb. dit heeft een positieve invloed op het te bestemmen resultaat)
20	Oude resultaatbestemmingsreserves worden opgeschoond, hetgeen zal leiden tot een vrijval. We hebben als lijn gekozen dat resultaatbestemmingsreserves van vóór 2006 (dus 2005 en 2004) vrij kunnen vallen tenzij er expliciete redenen zijn om dat niet te doen (bv reeds genomen besluit Cofinanciering Oranjekanaal ad € 180.000). Het leidende principe bij deze redenering is dat voorstellen tot resultaatbestemmingen binnen een redelijke termijn ook worden afgewikkeld, anders is het een vorm van extra budget binnen halen zonder een achterliggend concreet plan.

4. Financieel kader

4.1. Uitgangspunten financieel meerjarenbeleid

Het vertrekpunt voor het financieel kader is het financiële meerjarenbeeld 2008 – 2011 zoals opgenomen in de Programmabegroting 2008.

Zoals te doen gebruikelijk beslaat het meerjarenperspectief een periode van vier jaar. Dat betekent dat in deze nota het perspectief wordt gepresenteerd voor de periode 2009 – 2012 op basis van de op dit moment actueel beschikbare informatie.

In deze kadernota zijn de uitkomsten van de meicirculaire verwerkt.

Bij het opstellen van de begroting 2009 zal uiteraard rekening worden gehouden met de dan beschikbare informatie (septembercirculaire 2008).

Het college geeft prioriteit aan de versterking van de sociale infrastructuur. Hierbij wil het college optimaal gebruik maken van de mogelijkheden. Om hieraan uitvoering te geven dient er financiële ruimte gecreëerd te worden. Daarom willen wij bij de begroting 2009 voorstellen een bestemmingsreserve: “het fonds versterking sociale infrastructuur” in te stellen. Bij het opstellen van de jaarrekening 2008 zal binnen de nog nader te bepalen kaders dit fonds, afhankelijk van de jaarresultaten gevoed moet worden. De raad besluit daarover.

Wat betreft de rentecomponent is uitgegaan van een rentepercentage van 4,5 % (conform begroting 2008). Gezien de ontwikkelingen op de geldmarkt is er op dit moment geen aanleiding om het gehanteerde percentage bij te stellen.

Bij het opstellen van de kadernota is de reservepositie nader bekeken. Op basis hiervan willen wij de volgende punten ten laste van de Vrije Algemene Reserve (VAR) brengen:

Vuelta ad € 400.000, =; Poorten van Emmen ad € 275.000, = de incidentele bijdrage aan de GGD ad € 21.825, =

In het kader van de verdere optimalisering van planning en control maakt de Berap 2008-I nu voor het eerst deel uit van de Kadernota. In de Berap 2008-1 is een aantal ontwikkelingen gerapporteerd die in de kadernota zijn meegenomen.

Het geprognosticeerde financiële resultaat over 2008 maakt geen onderdeel uit van de cijferopstelling van de kadernota.

Het resultaat van de kadernota in meerjarigperspectief (voor verwerking oplossingsrichting) is als volgt:

jaar	2008	2009	2010	2011	2012
resultaat	-29.173	3.061.195	4.350.691	5.286.183	5.490.013
	Voordeel	Nadeel	Nadeel	Nadeel	Nadeel

In de meerjarenbegroting is de bijdrage aan de EMCO opgenomen in de reguliere exploitatie. Daarnaast wordt een extra bijdrage uit de BAR gefinancierd. De bijdrage uit de BAR is voor de komende jaren als volgt opgenomen:

Jaar 2008 € 1.873.000, =

Jaar 2009 € 1.648.000, =

Jaar 2010 € 1.209.000, =

Jaar 2011 € 986.000, =

In de kadernota is de bijdrage aan Emco uit de BAR, zoals deze opgenomen is in de meerjarenraming, ingaande 2009 komen te vervallen. Deze bijdrage zal ingaande 2009 aan het Fonds versterking sociale infrastructuur onttrokken worden.

Wij willen de jaarlijkse bijdrage uit de BAR aan Emco nu als algemeen dekkingsmiddel inzetten voor de

kadernota.

Begrotingsresultaat 2009.

Bij het oplossen van het tekort van de jaarschijf 2009 ad € 3.061.195, = zien we op voorhand de volgende mogelijkheden:

* ophogen dividend Essent	150.000
* ophogen dividend BNG	150.000
* ophogen parkeeropbrengsten	100.000
* extra ozb op basis van areaal	100.000
* bijdrage van de BAR	<u>1.648.000</u>

Totaal aan oplossingen 2.148.000

Na effectuering van alle hierboven genoemde oplossingen ontstaat het volgende meerjarenperspectief.

Jaar	2008	2009	2010	2011	2012
Resultaat	-29.173	913.195	2.641.691	3.800.183	4.990.013
	Voordeel	Nadeel	Nadeel	Nadeel	Nadeel

Conclusie:

Op basis van het bovenstaande meerjarenperspectief is het noodzakelijk om in de periode tussen de vaststelling van de kadernota en de behandeling van de begroting 2009 onderzoek te doen naar mogelijkheden om het gepresenteerde tekort terug te dringen. Dit dient uiteindelijk te leiden tot sluitend meerjarenperspectief.

4.2. Meerjarig perspectief conform meerjarenbegroting 2008-2011, inclusief 1^e begrotingswijziging

(x € 1.000,=)

Meerjarig perspectief conform meerjarenbegroting 2008-2011, inclusief 1e begrotingswijziging.

	2008	2009	2010	2011	2012
Begrotingsresultaat	-221.000	-382.000	-81.000	-313.000	0

4.3. Onontkoombaar

2.1. Onontkoombaar

Collegebesluiten (A)	761.675	1.422.695	1.499.185	1.492.695	1.684.185
Autonome ontwikkelingen (o)	758.592	1.896.794	1.725.250	1.684.442	1.684.442

2.2. Meeropbrengst dividend ESSENT NV

Algemene uitkering; raming accres		-250.000	-250.000	-250.000	-250.000
Meeropbrengst leges	-650.000				
Meeropbrengst leges - storting in voorz.	325.000				
Vrijval volume sportaccommodaties	-40.000	-40.000	-40.000	-40.000	-40.000
Algemene uitkering mei circ	0	-910.000	-530.000	0	-325.000
Algemene uitkering taakmut.	0	-79.000	-103.000	-356.000	-356.000
extra tariefsverhoging o.z.b. met 1 %		-200.000	-200.000	-200.000	-200.000
vrijval bestemmingsreserves conc	-111.000				
vrijval volume vorming veiligheidsregio.		-10.000	-25.000	-25.000	-25.000

Resultaat na onontkoombaar	-748.129	1.448.489	1.995.435	1.993.137	2.172.627
	Voordeel	Nadeel	Nadeel	Nadeel	Nadeel

4.4. Ter nadere overweging

3.1. Ter nadere overweging

Collegebesluiten geprioriteerd	0	195.000	49.300	48.040	46.780
Ontwikkelingen geprioriteerd	392.475	537.000	1.325.750	2.264.800	2.290.400
Collegebesluiten niet geprioriteerd	150.000	270.000	270.000	270.000	270.000
Ontwikkelingen niet geprioriteerd	176.481	610.706	710.206	710.206	710.206

Resultaat o.b.v. totale acceptatie	-29.173	3.061.195	4.350.691	5.286.183	5.490.013
	Voordeel	Nadeel	Nadeel	Nadeel	Nadeel

4.5. Oplossingsrichtingen

oplossingrichtingen		-2.148.000	-1.709.000	-1.486.000	-500.000
---------------------	--	------------	------------	------------	----------

Resultaat na toepassing oplossingsricht.	-29.173	913.195	2.641.691	3.800.183	4.990.013
	Voordeel	Nadeel	Nadeel	Nadeel	Nadeel

5. Beleidsvoorstellen per programma

5.1. Inleiding

In het onderstaande hoofdstuk leggen wij u per begrotingsprogramma de voorstellen voor beleidsvernieuwing/wijziging ter besluitvorming voor. De beleidsvoorstellen zijn op basis van het beleidskader verdeeld over de categorieën: onontkoombare collegebesluiten en autonome ontwikkelingen, geprioriteerde collegebesluiten en ontwikkelingen ter nadere overweging en niet geprioriteerde collegebesluiten en ontwikkelingen.

5.2. Programma 1 Inwoners en bestuur

2008 2009 2010 2011 2012

2.1. Onontkoombaar (ogv harde financiële verplichtingen/ geen keuzevrijheid)

Collegebesluiten

deelname aan De Staat van de Gemeente deelname is 1 x per 2 jaar
project GBA (plan van aanpak)

Totaal

6.490		6.490		6.490
150.000				
156.490	0	6.490	0	6.490

Autonome ontwikkelingen (beleidsmatig / beheersmatig / bedrijfsvoering)

verkiezingen van stemmachines naar rode potlood (struct. Kosten)
verkiezingen van stemmachines naar rode potlood (inc. Kosten)

Poorten van Emmen

Poorten van Emmen dekking vanuit de VAR

Totaal

50.000	50.000	50.000	50.000	50.000
150.000				
	275.000	p.m.		
	-275.000			
200.000	50.000	50.000	50.000	50.000

3.1. Ter nadere overweging

Collegebesluiten niet geprioriteerd

werkwijze Emmen Revised struct. opstellen wijk- en dorpsprogramma's

Totaal

		p.m.	p.m.	p.m.
0	0	0	0	0

Ontwikkelingen niet geprioriteerd

Beleidsmatige ontwikkelingen

gemeentewinkel de Blokken (kapitaallasten)

gemeentewinkel de Blokken (exploitatiekosten)

tijdelijke bezetting gemeentewinkel de Blokken

extra budget raad/griffie ondersteuning i.z. communicatie

extra budget raad/griffie uitzenden vergaderingen

beschikbaar vanuit nieuw beleid raad

Totaal

	98.000	98.000	98.000	98.000
	98.000	98.000	98.000	98.000
	50.000			
30.000	40.000	40.000	40.000	40.000
10.000				
-17.500	-17.500	-35.000	-35.000	-35.000
22.500	268.500	201.000	201.000	201.000

Totaal programma 1	378.990	318.500	257.490	251.000	257.490
---------------------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------

o Deelname aan 'De staat van de gemeente' (deelname 1x per 2 jaar)

In 2006 is gestart met een tweejaarlijkse deelname aan de beleidsmonitor 'De staat van de gemeente' om op deze wijze te kunnen monitoren of de beleidsdoelstellingen in de programmabegroting ook daadwerkelijk worden behaald. Daarnaast kunnen wij de behaalde resultaten op de door ons gestelde doelstellingen en prioriteiten vergelijken met de andere deelnemende gemeenten.

o Project GBA (Plan van Aanpak)

Door middel van het project GBA geven wij invulling aan de wettelijke verplichting om de Gemeentelijke Basisadministratie Persoonsgegevens (GBA) te moderniseren. Deze modernisering van de GBA heeft tot doel een moderne bevolkingsadministratie te realiseren waarmee persoonsgegevens snel, effectief en efficiënt ter beschikking kunnen worden gesteld aan overheidsinstellingen en daarmee samenhangend aan onze burger. Om deze wettelijke verplichting te kunnen realiseren moeten wij onze werkprocessen aanpassen aan de nieuwe opzet van het burgerzakensysteem.

o Verkiezingen van stemmachines naar rode potlood

Naar aanleiding van de problemen met de elektronische stemmachines rondom de Tweede-Kamerverkiezingen in 2006 en Provinciale Statenverkiezingen in 2007 heeft het ministerie van Binnenlandse Zaken besloten vanaf de eerstvolgende verkiezingen weer met het rode potlood te gaan stemmen en het gebruik van de elektronische stemmachines te verbieden. Dit rijksbesluit heeft voor onze gemeente het gevolg dat wij meer stembureaus moeten gaan vormen. Omdat voor het goed laten verlopen van de verkiezingen een stembureau in deze nieuwe situatie niet meer dan 1000 kiezers kan omvatten. In de huidige situatie met de elektronische stemmachines omvat een stembureau nog 2000 kiezers. Daarnaast heeft het besluit ook gevolgen voor de bezetting van een stembureau, deze zal namelijk verdubbeld moeten worden om de stemmen met de hand te kunnen tellen.

Het budget voor de vergoeding van stembureauleden zal dus naast de kosten voor de invoering van meer stembureaus, ook opgehoogd moeten worden.

o Poorten van Emmen

In september 2007 hebben wij besloten om twee landmarks langs de A37 te plaatsen. De keuze is gevallen op de ontwerpen 'Vlinder' en de 'Giraf'. Hiermee zijn zowel de keuze van de jury als de

voorkeur van onze inwoners gehonoreerd. De Vlinder wordt geplaatst bij de grens bij Nieuw-Amsterdam en bij de grens bij Zwartemeer. De Giraf zal geplaatst worden op een groenstrook op het bedrijvenpark A37 bij de afslag naar Emmen. De kosten voor 2009 kunnen worden gedekt ten laste van de VAR.

- Werkwijze Emmen Revisited structureel opstellen dorps- en wijkprogramma's

In de programmabegroting 2008 zijn middelen opgenomen voor de financiering van het maken van dorps- en wijkplannen in 2008. Bij de behandeling van deze begroting heeft u door middel van een amendement aangegeven een goede impuls te willen geven aan de burgerparticipatie binnen onze gemeente. Deze impuls kan gerealiseerd worden door de werkwijze van Emmen Revisited bij het opstellen van de dorps- en wijkplannen structureel te maken.

- Gemeentewinkel De Blokken

Wij willen in het kwadrant De Blokken de derde gemeentewinkel realiseren om de dienstverlening dichterbij de burgers te brengen. Naast de gemeentelijke dienstverlening wordt ook onderzocht of de dienstverlening van onder andere de WMO-partners en woningcoöperaties via de gemeentewinkel aan de burger aangeboden kan worden.

- Raad/Griffie

De raad heeft verzocht om in deze kadernota extra budget op te nemen om zo een onderzoek te kunnen laten uitvoeren naar de mogelijkheden om de raads- en commissievergaderingen 'live-stream' uit te zenden en naar de mogelijkheden van de uitbouw van het Raads Informatie Systeem. Daarnaast kan met het extra budget de ondersteuning op het gebied van communicatie worden gerealiseerd

5.3. Programma 2

Economie en werkgelegenheid

2008 2009 2010 2011 2012

2.1. Onontkoombaar (ogv harde financiële verplichtingen/ geen keuzevrijheid)

Collegebesluiten

participatie SNN	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
agenda voor de veenkoloniën 2008-2012		8.710	8.710	8.710	8.710
Totaal	100.000	108.710	108.710	108.710	108.710

3.1. Ter nadere overweging

Collegebesluiten geprioriteerd

budget economische projecten		100.000	p.m.	p.m.	p.m.
Totaal	0	100.000	0	0	0

Ontwikkelingen geprioriteerd

Bahco fase 3 (niet activeren)			300.000	300.000	
Bahco fase 3 (kapitaallasten)			106.250	212.500	212.500
Totaal	0	0	406.250	512.500	212.500

Ontwikkelingen niet geprioriteerd

Beleidsmatige ontwikkelingen

participatie SNN	50.000	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
ontwikkeling grote steden beleid			p.m.	p.m.	p.m.
Totaal	50.000	0	0	0	0

Totaal programma 2	150.000	208.710	514.960	621.210	321.210
---------------------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------

o Participatie SNN

Op 10 december 2007 hebben wij besloten voor de periode van 2008 tot en met 2013 een bijdrage van € 100.000,= te leveren in de uitvoeringskosten van het samenwerkingsverband Noord-Nederland.

o Agenda voor de veenkoloniën 2008-2012

Op 18 maart 2008 hebben wij besloten de gemeentelijke bijdrage aan de procesmiddelen van de Agenda voor de Veenkoloniën met ingang van 2009 te verhogen.

o Budget economische projecten

In de kadernota 2007 is voor het bestuurlijke jaar 2008 een budget van € 100.000,= beschikbaar gesteld voor het uitvoeren van de Kadernota Economie Emmen. Door middel van deze kadernota willen wij invulling geven aan het economische beleid en de belangrijkste hoofdlijnen voor de komende 10-15 jaar neer te zetten. Uitgangspunten hierbij zijn de speerpunten uit de Strategienota, de kadernota GSB en het Meerjaren Ontwikkelingsprogramma. Voor het opzetten, stimuleren en uitvoeren van projecten en activiteiten op het gebied van economische zaken en werkgelegenheid is vanaf 2009 tot 2020 structureel een budget van €100.000,= noodzakelijk.

o Bahco fase 3

Op basis van het Masterplan Bahco 2020 wordt een gefaseerde duurzame herstructurering van het bedrijventerrein Bargermeer uitgevoerd. In de derde fase van dit traject zullen de drie huidige thema's; Ruimte Intensivering, Bereikbaarheid en Duurzaamheid een verdere invulling krijgen door het nader op te stellen projectenplan voor de periode 2008-2010. Daarnaast zullen er drie nieuwe thema's geformuleerd worden, te weten Innovatie, Kenniscirculatie en Energie. In deze derde fase zal er sprake zijn van een grotere inbreng van de private projecten. Maar zonder onze eigen inbreng zullen deze projecten niet gerealiseerd kunnen worden.

o Participatie SNN - extra

In aansluiting op ons besluit van 10 december 2007 willen wij een bijdrage van € 50.000,= extra beschikbaar te stellen in de uitvoeringskosten van het Samenwerkingsverband Noord-Nederland.

- Ontwikkeling GSB

De focus van het nieuwe grote stedenbeleid verplaatst zich in de toekomst van een achterstandsbeleid naar een kansgedreven beleid. Het nieuwe stedelijke beleid richt zich op een viertal beleidsterreinen: de individuele burger; de 40-wijkenaanpak (terugdringing van achterstanden in de wijk); de stad (voorkoming van nieuwe geconcentreerde achterstanden) en de stad binnen de regionale context.

In de huidige kabinetsplannen wordt het investeringsbudget stedelijke vernieuwing in de periode 2009-2012 vanaf 2010 meer dan gehalveerd. Dit betekent voor onze gemeente waarschijnlijk een aanzienlijke beperking in de mogelijkheden in de periode na 2009.

5.4. Programma 3

Veiligheid

2008 2009 2010 2011 2012

2.1. Onontkoombaar (ogv harde financiële verplichtingen/ geen keuzevrijheid)

Autonome ontwikkelingen (beleidsmatig / beheersmatig / bedrijfsvoering)

verhoging gemeentelijke bijdrage RBD		156.000	156.000	156.000	156.000
verhoging gemeentelijke bijdrage RBD dekking vanuit het volume veiligheidsregio		-156.000	-156.000	-156.000	-156.000
garantiesalaris bureau Emmen Halt	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000
Totaal	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000

2.2. Onontkoombaar (dekking)

vrijval volume vorming veiligheidsregio		-10.000	-25.000	-25.000	-25.000
Totaal	0	-10.000	-25.000	-25.000	-25.000

Totaal programma 3	7.000	-3.000	-18.000	-18.000	-18.000
---------------------------	--------------	---------------	----------------	----------------	----------------

o Verhoging gemeentelijk bijdrage Regionale Brandweer Drenthe

In 2007 hebben wij ingestemd met de voorstellen ter verbetering van de kwaliteit en veiligheid die de Regionale Brandweer Drenthe heeft gedaan op basis van de beleidsvisie Rood. Naar aanleiding van deze voorstellen zijn nu de ambities voor 2009 geformuleerd. In 2009 gaat de brandweer onder andere investeren in goed opgeleide korpsen, de fysieke veiligheid en de communicatieondersteuning. Voor de uitvoering van deze ambities is een extra investering van € 1,11 per inwoner noodzakelijk. Deze investering past binnen het vastgestelde meerjarenperspectief van de Regionale Brandweer Drenthe en kan worden gedekt uit het Volume vorming veiligheidsregio.

o Garantiesalaris bureau Emmen Halt

Omdat de loonkosten van bureau Emmen Halt hoger uitvallen dan is begroot, willen wij het bureau een exploitatiesubsidie verlenen.

o Vrijval volume vorming veiligheidsregio

Het resterende Volume vorming veiligheidsregio komt na dekking van de verhoging gemeentelijke bijdrage Regionale Brandweer Drenthe vrij te vallen.

5.5. Programma 4

Onderwijs en jeugd

2008 2009 2010 2011 2012

2.1. Onontkoombaar (ogv harde financiële verplichtingen/ geen keuzevrijheid)

Collegebesluiten

Impuls Brede Scholen

Totaal

	275.000	275.000	275.000	460.000
Totaal	0	275.000	275.000	275.000

Autonome ontwikkelingen (beleidsmatig / beheersmatig / bedrijfsvoering)

Elektronisch Kind Dossier (incidentele kosten)

Elektronisch Kind Dossier (structurele kosten)

dekking vanuit algemene uitkering

minder lasten schoolzwemmen

subsidie godsdienstonderwijs (minder aanvragen)

Totaal

	339.415	38.114		
	114.550	184.327	195.534	195.534
	-31.641	-61.712	-92.277	-120.616
	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000
	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000
Totaal	-19.648	352.253	90.164	34.918

3.1. Ter nadere overweging

Ontwikkelingen geprioriteerd

thema jeugdbeleid

hogere vervoerskosten leerlingen

Intensivering rijksbeleid leerplichtwet

Totaal

	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
	206.000	206.000	206.000	206.000
	49.850	80.000	80.000	80.000
Totaal	255.850	286.000	286.000	286.000

Totaal programma 4	236.202	913.253	651.164	595.918	780.918
---------------------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------

o Impuls brede scholen

In het regeerakkoord en het beleidsprogramma heeft de rijksoverheid op het gebied van brede scholen, sport en cultuur ambitieuze doelstellingen gesteld, die zij in samenwerking met de gemeenten en de onderwijs- sport- en cultuursector wil realiseren. Hiervoor is een integrale aanpak noodzakelijk. Deze integrale aanpak richt zich op het bundelen en intensiveren van de onderlinge samenhang, de financiële middelen en de samenwerking tussen de overheden en de maatschappelijke organisaties. Ter ondersteuning van deze aanpak stelt het rijk vanaf 2008 financiële middelen beschikbaar voor de uitvoering van deze Impuls Brede scholen, Sport en Cultuur. Deze oplopende rijksbijdrage wordt aan de gemeenten uitgekeerd volgens een vaste verdeelsleutel (inwoners < 18 jaar). Het eerste jaar financiert de rijksoverheid de volledige deelname. Met ingang van 2009 zullen wij een eigen bijdrage van 60% van de kosten moeten leveren.

o Elektronisch kinddossier

Vanaf 1 januari 2009 krijgt ieder kind dat in Nederland wordt geboren een elektronisch kinddossier jeugdgezondheidszorg (EKD). Dit dossier bevat informatie over het kind, de gezinssituatie en de omgeving. Om aan deze wettelijke verplichting te kunnen voldoen, zullen wij eenmalige en structureel geld moeten investeren. De gedeeltelijke dekking van deze kosten vindt plaats vanuit de algemene uitkering.

o Minder lasten schoolzwemmen

De laatste jaren wordt er minder uitgeven van het budget schoolzwemmen. Als gevolg hiervan zullen de begrote vervoerskosten voor schoolzwemmen lager uit vallen.

o Subsidie godsdienstonderwijs (minder aanvragen)

De laatste jaren worden er minder subsidieaanvragen voor godsdienstonderwijs ingediend. Hierdoor treedt er een structureel voordeel op.

o Thema Jeugdbeleid

Binnen het collegeprogramma is het thema jeugd één van de speerpunten. Op dit moment wordt er gewerkt aan het beleidsplan Jeugd. Om hieraan invulling te kunnen geven en de voorstellen in de nota uit te kunnen voeren, zullen er vanaf 2009 extra middelen benodigd zijn. In de loop van 2009 zal hierover meer duidelijkheid komen.

o Hogere vervoerskosten leerlingen

Door de stijging van het aantal leerlingen (met name speciaal onderwijs) en door de prijsstijging van de vervoerskosten (8% in plaats van 2% prijscompensatie zoals opgenomen in de begrotingsrichtlijnen) vallen de totale vervoerskosten van leerlingen hoger uit dan begroot.

- Intensivering rijksbeleid leerplichtwet

Binnen het coalitieakkoord is het thema Jeugd en Gezin één van de prioritaire thema's. Dit betekent dat in de huidige regeerperiode, de rijksoverheid extra aandacht heeft voor dit beleidsterrein. Voor de gemeenten betekent dit ook een intensivering van het lokale beleid. Om de uitvoering van deze extra taken voor gemeenten mogelijk te maken, heeft de rijksoverheid binnen de algemene uitkering geld beschikbaar gesteld ten behoeve van dit thema. De gemeenten worden dus gecompenseerd voor de extra uit te voeren werkzaamheden, maar zijn overigens wel vrij in de wijze waarop het bedrag wordt aangewend.

5.6. Programma 5

Bouwen, wonen en milieu

2008 2009 2010 2011 2012

2.1. Onontkoombaar (ogv harde financiële verplichtingen/ geen keuzevrijheid)

Collegebesluiten

herinrichting de Ark (kapitaallasten)		74.800	74.800	74.800	74.800
Totaal	0	74.800	74.800	74.800	74.800

Autonome ontwikkelingen (beleidsmatig / beheersmatig / bedrijfsvoering)

energie- en klimaatakkoord		200.000	200.000	200.000	200.000
baten milieustraat (dekking energie- en klimaatakkoord)		-160.000	-160.000	-160.000	-160.000
Totaal	0	40.000	40.000	40.000	40.000

2.2. Onontkoombaar (dekking)

opbrengst leges	-650.000	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
gedeeltelijke storting meeropbrengst leges in reserve	325.000	pm	pm	pm	pm
Totaal	-325.000	0	0	0	0

3.1. Ter nadere overweging

Ontwikkelingen geprioriteerd

startersleningen aanvullende storting ad € 600.000,=		27.000	27.000	27.000	27.000
Intensivering rijksbeleid woningbouwproductie	52.350	85.000	85.000	85.000	85.000
tegemoetkoming ministerie VROM	-26.175	-42.500			
Totaal	26.175	69.500	112.000	112.000	112.000

Collegebesluiten niet geprioriteerd

structurele storting in het Bodemsaneringsfonds ingaande 2010 opnieuw te bezien	130.000		p.m.	p.m.	p.m.
Naar een vernieuwd en gedereguleerd Welstandsbeleid	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000
uitbreiding werkgebieden St. buurtsupport					
Totaal	150.000	20.000	20.000	20.000	20.000

Ontwikkelingen niet geprioriteerd

Beheersmatige/bedrijfsvoering ontwikkelingen	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000
exploitatiekosten projectbureau E.R.					
Totaal	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000

Totaal programma 5	-123.825	229.300	271.800	271.800	271.800
---------------------------	-----------------	----------------	----------------	----------------	----------------

o Herinrichting de Ark (kapitaallasten)

Op 19 februari 2008 hebben wij besloten een aanvullend krediet beschikbaar te stellen voor de aanpak van de ondergrondse infrastructuur en de overige projectkosten van het project Herinrichting de Ark.

o Energie- en klimaatakkoord

Op 12 november 2007 hebben het kabinet en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten een klimaatakkoord ondertekend. Ook in noordelijk verband hebben de provincies Drenthe, Groningen, Friesland, Noord-Holland en het kabinet een energie- en klimaatakkoord afgesloten. In deze twee akkoorden zijn afspraken gemaakt over de te nemen maatregelen op de volgende terreinen: duurzame overheid, duurzame energieproductie, schone en zuinige mobiliteit, energiezuinige gebouwde omgeving, duurzame (agrarische) bedrijven en klimaatbestendige leefomgeving. Wij hebben inmiddels ingestemd met deze twee overeenkomsten. De hogere baten van € 160.000,= uit de milieustraat worden aangewend ter dekking van de uitgaven van het energie- en klimaatakkoord.

o Opbrengst leges/Gedeeltelijke storting meeropbrengst leges in reserves

Voorlopig gaan wij uit van een meeropbrengst op de bouwleges voor 2008 van € 650.000,=. Hiervan wordt de helft gestort in de betreffende egaliseringsreserve.

o Startersleningen aanvullende storting

De gemeente Emmen heeft ruim € 2.216.000,= ondergebracht bij het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (SVn). Deze middelen worden in Emmen als laagrentende leningen ingezet om knelpunten op het gebied van volkshuisvesting in brede zin op te lossen. Het fonds is een revolving fund. Leningen worden uiteindelijk afgelost en kunnen opnieuw ten gunste van

de volkshuisvesting worden ingezet. Voor startersleningen is op dit moment een bedrag ad € 1.150.000 gereserveerd.

Sinds 2007 neemt het ministerie van VROM 50% van de startersleningen voor haar rekening. De belangstelling voor de starterslening is vorig jaar aanzienlijk toegenomen en is nog steeds groot. Dat heeft er toe geleid dat de voor startersleningen beschikbare gemeentelijke middelen nagenoeg zijn uitgeput. Daardoor zullen binnenkort nieuwe verzoeken moeten worden afgewezen.

Teneinde de huisvesting van starters in de gemeente Emmen ook de komende tijd te kunnen bevorderen en maximaal gebruik te kunnen maken van de (tijdelijke) VROM-bijdrage, is het wenselijk aanvullende middelen beschikbaar te stellen door middel van een aanvullende storting bij SVn.

- Intensivering rijksbeleid woningbouwproductie

In een brief op 22 november 2007 van minister Vogelaar aan de Tweede Kamer wordt over het actieplan woningbouwproductie aangekondigd dat het ministerie van VROM de inzet van woningbouwregisseurs in de regio gaat stimuleren. De minister is voornemens de kosten van deze functionaris in 2008 en 2009 voor 50% te vergoeden.

Door middel van de inzet van de woningbouwregisseur wordt de gemeente enerzijds instaat gesteld om de dynamiek in de woningbouwproductie aan te jagen en anderzijds in overleg met de woningbouwcorporaties de doorstroming op de woningmarkt te bevorderen, zodat met name de instroom aan de onderkant (starters en mindervermogenden) verbeterd kan worden. De woningbouwregisseur zal enerzijds belast worden met het stimuleren van de woningbouwproductie en anderzijds wordt hij belast met het stroomlijnen van alle dossiers waarbij woningbouwcorporaties betrokken zijn. Om dit rijksbeleid te kunnen uitvoeren en te vertalen naar het gemeentelijke beleid is deze extra formatieplaats noodzakelijk.

- Structurele storting in het Bodemsaneringsfonds ingaande 2010

In de kadernota 2007 is opgenomen dat de jaarlijkse dotatie van € 136.000,= in het bodemsaneringsfonds ingaande 2010 opnieuw te bezien. Vandaar dat in deze kadernota het onderwerp met p.m. is opgenomen.

- Naar een vernieuwd en gedereguleerd Welstandsbeleid

Sinds 2004 zijn gemeenten op basis van de Woningwet wettelijk verplicht om hun welstandsbeleid vast te leggen in een Welstandsnota en deze vervolgens jaarlijks te evalueren. In de zomer van 2007 is het huidige welstandsbeleid geëvalueerd en vastgelegd in de discussienota "Samen bouwen aan kwaliteit". In oktober 2007 heeft aan de hand van deze nota in uw raad een opiniërende discussie plaatsgevonden. Om de volgende fase van het vernieuwingsproces te kunnen realiseren is een projectplan "Naar een vernieuwd en gedereguleerd Welstandsbeleid" opgesteld. Deze herziening leidt tot een geactualiseerd welstandsbeleid.

- Uitbreiding werkgebieden stichting Buurtsupport

De stichting Buurtsupport breidt haar werkgebied en de bijbehorende werkzaamheden uit met het gebied Parc Sandur. Op basis van het convenant met de stichting Buurtsupport stellen wij voor het budget van de stichting aan te passen.

- Exploitatielasten projectbureau Emmen Revisited

Het projectbureau Emmen Revisited heeft te maken met hogere exploitatielasten dan begroot. Om deze reden willen wij de begroting van het projectbureau met ingang van 2008 met € 25.000,= verhogen.

5.7. Programma 6

Arbeidsparticipatie

	2008	2009	2010	2011	2012
2.1. Onontkoombaar (ogv harde financiële verplichtingen/ geen keuzevrijheid)					
Collegebesluiten					
bijdrage Emco	139.880	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
onttrekking Bar inzake Emco	-139.880	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Totaal	0	0	0	0	0
Autonome ontwikkelingen (beleidsmatig / beheersmatig / bedrijfsvoering)					
minder gebruik Wet kinderopvang	-97.000	-97.000	-97.000	-97.000	-97.000
Totaal	-97.000	-97.000	-97.000	-97.000	-97.000
3.1. Ter nadere overweging					
Ontwikkelingen geprioriteerd					
Intensivering rijksbeleid arbeidsmarkt	110.450	181.500	181.500	181.500	181.500
Totaal	110.450	181.500	181.500	181.500	181.500
Collegebesluiten niet geprioriteerd					
bedrijfsverzamelgebouw Qwink	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Totaal	0	0	0	0	0
Beheersmatige/bedrijfsvoering ontwikkelingen					
formatieontwikkeling Sociale Zaken					
Totaal	0	0	0	0	0
Totaal programma 6	13.450	84.500	84.500	84.500	84.500

○ Bijdrage Emco/Onttrekking Bar inzake Emco

Met de vaststelling van de Kadernota 2007 en een verfijning in de programmabegroting 2008 hebben wij op basis van het meerjarenperspectief Emco onze gemeentelijke bijdrage bepaald op 80,1% van de geprognosticeerde exploitatietekorten. Op basis van de ontwerp-begroting van Emco 2008 is een extra gemeentelijke bijdrage benodigd van €139.880,=

○ Minder gebruik Wet kinderopvang als gevolg van daling volume bijstandsgerechtigden

Door een teruglopend aantal bijstandsgerechtigden is tevens de groep die via de gemeente een vergoeding voor de kinderopvang kan aanvragen ook gedaald.

○ Intensivering rijksbeleid arbeidsmarkt

Een belangrijk thema binnen het bestuursakkoord rijk - gemeenten is het thema armoedebeleid. Ten behoeve van dit beleidsterrein heeft de rijksoverheid in de algemene uitkering geld beschikbaar gesteld voor de extra uit te voeren werkzaamheden. Daarnaast treedt op 1 januari 2009 het participatiefonds voor gemeenten in werking. Dit fonds gaat de participatiebudgetten bundelen, waardoor reïntegratie, inburgering en volwasseneducatie integraler kunnen worden aangestuurd en er meer maatwerk kan worden ontwikkeld ten behoeve van groeperingen in de samenleving die in een achterstandssituatie verkeren. In de sturing en de uitvoering hiervan in relatie tot de verschillende doelgroepen ligt er in vergelijking met het verleden een zwaardere rol voor de gemeentelijke overheid. Tenslotte is met ingang van 1 januari 2008 de nieuwe WSW in werking getreden. In het kader van deze nieuwe wet ligt de verantwoordelijkheid op de uitvoering van de wet volledig bij de gemeente. Wij zijn voornemens het beleid op dit punt stevig te intensiveren.

○ Bedrijfsverzamelgebouw Qwink

Bij de besluitvorming over het bedrijfsverzamelgebouw Qwink is besloten dat er een rapportage met betrekking tot de eventuele BTW-voordelen moet komen en dat de eventuele extra dekking uit de hogere verhuuropbrengsten en het exploitatieoverschot bij deze kadernota betrokken moet worden. Op dit moment is de rapportage nog in ontwikkeling. Vandaar dat wij in deze kadernota dit onderwerp als p.m. meenemen.

- Formatieontwikkeling Sociale Zaken

In de begroting 2008 is met ingang van 2009 een stelpost van € 1 miljoen opgenomen, oplopend naar € 2 miljoen vanaf 2010.

Het college heeft nadrukkelijk de ambitie om de uitstroomdoelstellingen die met het rijk zijn overeengekomen te halen en kiest er daarom voor om bij de realisatie van deze stelpost rekening te houden met zowel de benodigde formatie voor de uitvoering van de Wwb-taken als met de verwachte exploitatievoordelen van het I-deel van het fonds FWI.

5.8. Programma 7

Verkeer en vervoer

	2008	2009	2010	2011	2012
3.1. Ter nadere overweging					
Ontwikkelingen geprioriteerd					
bereikbaarheidsmaatregelen op lastenbasis			340.000	672.800	998.400
Totaal	0	0	340.000	672.800	998.400
Ontwikkelingen niet geprioriteerd					
Beleidsmatige ontwikkelingen					
Essentiële Herkenbaarheidskenmerken (uitvoering convenant met provincie)	p.m.				
Totaal	0				
Beheersmatige/bedrijfsvoering ontwikkelingen					
parkeermeters-/automaten		p.m.			
Totaal		0			
Totaal programma 7	0	0	340.000	672.800	998.400

○ Bereikbaarheidsmaatregelen op lastenbasis

De goede ervaringen met het sluiten van bereikbaarheidsconvenanten 2006-2008 met een beperkt aantal Drentse gemeenten hebben het college van gedeputeerde staten van Drenthe doen besluiten om voor de periode 2009-2011 met alle Drentse gemeenten afspraken te maken over de uit te voeren bereikbaarheidsmaatregelen.

Wij delen de goede ervaringen van het provinciaal bestuur en zullen ons inspannen om voor de genoemde periode met het provinciaal bestuur tot een bereikbaarheidsconvenant te komen.

In ons collegeprogramma 2006-2010 is 'Bereikbaarheid' één van de topprioriteiten. Door middel van de netwerkanalyse Zuid-Drenthe in 2006 is een eerste stap gezet om de bereikbaarheidsproblemen in deze regio in beeld te brengen.

In de nieuwe convenantperiode willen wij een investeringsvolume van € 30 miljoen inzetten om de bereikbaarheid van de regio te verbeteren. Van dit investeringsvolume zal de helft worden gefinancierd uit provinciale middelen. Op gemeentelijke niveau zal er in totaal in drie jaar € 15 miljoen beschikbaar worden gesteld. Dit betekent een jaarlijkse investering van € 5 miljoen. Hiervan wordt € 1 miljoen beschikbaar gesteld vanuit het Fonds Bovenwijkse voorzieningen en jaarlijks wordt er dus € 4 miljoen geactiveerd. De jaarlijkse kapitaallasten die hiermee gepaard gaan, zijn in deze kadernota opgenomen.

○ Essentiële herkenbaarheidkenmerken (uitvoering convenant provincie)

Het Duurzaam Veilig verkeersbeleid heeft als doel het aantal verkeersongevallen en het aantal verkeersslachtoffers terug te brengen. Onderdeel van het Duurzaam Veilig verkeersbeleid is de wegencategorisering. De weggebruiker moet aan de inrichting van de weg herkennen welk rijgedrag er van hem wordt verwacht. De gemeente Emmen ondersteunt de uitgangspunten van het Duurzaam Veilig verkeersbeleid en heeft dit bekrachtigd door een landelijk convenant te ondertekenen. In het Verkeers- en Vervoersberaad Drenthe is besloten dat alle wegen in Drenthe buiten de bebouwde kom moeten voldoen aan de Essentiële Herkenbaarheidkenmerken (EHK). Op dit moment onderzoeken wij wat de gevolgen van dit besluit voor onze gemeente zullen zijn.

○ Parkeermeters/automaten

Op dit moment is er een tendens in onze gemeente waarneembaar dat er een verschuiving plaatsvindt van open parkeren naar gesloten parkeren. Wij onderzoeken welke financiële gevolgen deze verschuiving heeft voor de begroting van 2009.

5.9. Programma 8

Sport, recreatie en cultuur

	2008	2009	2010	2011	2012
3.1. Ter nadere overweging					
Ontwikkelingen geprioriteerd					
verplaatsing dierenpark, bouw theater, (her)ontwikkeling Emmen-Centrum				500.000	500.000
Totaal	0	0	0	500.000	500.000
Collegebesluiten niet geprioriteerd					
huisvesting CBK (tentoonstellingsruimte)		250.000	250.000	250.000	250.000
Finish Vuelta		400.000			
Finish Vuelta dekking vanuit de VAR		-400.000			
Totaal	0	250.000	250.000	250.000	250.000
Ontwikkelingen niet geprioriteerd					
Beleidsmatige ontwikkelingen					
herziening evenementensubsidiëring	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
archeologie en monumentenbeleid incidentele lasten	40.000				
stadsarcheologie		40.000	40.000	40.000	40.000
taakmutatie algemene uitkering	-38.794	-38.794	-38.794	-38.794	-38.794
rtv Emmen		p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
cultuurnota 2009-2012		p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
programmafonds cultuurparticipatie		85.000	85.000	85.000	85.000
Totaal	1.206	86.206	86.206	86.206	86.206
Totaal programma 8	1.206	336.206	336.206	836.206	836.206

o Verplaatsing dierenpark, bouw theater, (her)ontwikkeling Emmen-Centrum

In het kader van het Masterplan Emmen-Centrum is een ontwikkeling in gang gezet die in november 2007 resulteerde in een besluit van de gemeenteraad. Hierbij werden de uitgangspunten vastgesteld voor de realisatie van een nieuw theater en de verplaatsing van de dierentuin naar de Noordbargeres. Ook is de hoofdlijn aangegeven voor de invulling van de oude locatie aan de Hoofdstraat. Verder werd vastgesteld welke zaken in 2008 nader dienen te worden onderzocht.

Nader onderzoek heeft inmiddels uitgewezen dat hiervoor, naar alle waarschijnlijkheid, een cultureel bedrijvenpark op de Es moet worden ontwikkeld, om de verhuizing in ruimtelijke zin op een goede wijze uit te voeren.

Dit onderzoek is onderdeel van de eerste fase van deze ontwikkeling die het kalenderjaar 2008 beslaat. In mei j.l. is daarvoor door de raad een voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld.

Het totale project bestaat nu uit de volgende onderdelen:

- de ontwikkeling van het cultureel bedrijvenpark
- de verhuizing van de dierentuin naar het bedrijvenpark
- de bouw van het theater op het nieuwe park (in afstemming en samenwerking met het dierenpark)
- de verbinding met Emmen-Centrum (incl. bereikbaarheidsaspecten van de omliggende infrastructuur)
- de herontwikkeling van de locatie dierenpark aan de Hoofdstraat.

Zoals gezegd beslaat het jaar 2008 de ontwerpfase, waarin uitwerking wordt gegeven aan de ideeën uit de definitiefase. Hierin zal tevens zicht moeten komen op de andere aspecten die de haalbaarheid van het totaal gaan bepalen. Hierbij is te denken aan de juridische vormgeving en de financierbaarheid van het totaal en van de onderdelen.

Over de financiering zijn inmiddels de volgende besluiten genomen:

- De in de begroting opgenomen exploitatiekosten van het theater ad. 1,1 miljoen euro zullen worden benut om een deel van de investering voor het nieuwe theater af te dekken.
- In de begroting 2008 is vanaf 2010 € 500.000 en vanaf 2011 nog eens € 500.000,- opgenomen ter dekking van de investering of anderszins.
- Het voorbereidingskrediet voor 2008 wordt gedekt uit het SIOF.

Bij de verdere financiering van de diverse projectonderdelen gaan de gedachten in de richting van:

- Een substantiële bijdrage uit het weerstandsvermogen van het Grondbedrijf. Bij de Jaarstukken 2007 is gebleken dat dit haalbaar lijkt te zijn.
- Verdere bijdragen uit het SIOF (na storting daarin van incidentele meevallers).

- Het benutten van het Fonds Bovenwijkse voorzieningen.
 - Voor de verdere financiering van de vele investeringen is in deze kadernota met ingang van 2011 extra € 500.000 opgenomen.
 - Bijdragen uit het Regiospecifiek Pakket Zuiderzeelijn
 - Bijdragen uit overige ontwikkelingen in het kader van het Masterplan Emmen-Centrum.
- In de verwerving van externe middelen zal de gemeente met name door de provincie worden ondersteund. Ook de Dierentuin zal worden ondersteund in de verwerving van externe middelen.

○ Huisvesting CBK (tentoonstellingsruimte)

Als gevolg van de verbouw van het gemeentehuis is het Centrum Beeldende Kunst op dit moment extern gehuisvest (villa De Lindenhof) en zal ze ook niet terugkeren. Wij zoeken nieuwe huisvesting van voldoende omvang en kwaliteit en hebben de huisvestingskosten daarvoor geraamd.

○ Herziening evenementensubsidiëring

In kader van het evenementenbeleid overwegen wij de komende drie jaar de vijf grote evenementen (C'est la Vie festival, Full Colour festival, de Gouden Pijl, het Vliegerfeest en de Drenthe Marathon) met ingang van 2009 structureel te financieren.

Daarnaast worden de de meer kleinschalige lokale evenementen in samenspraak met de erkende overlegpartners beoordeeld en getoetst aan de hand van de criteria voor lokale evenementen. Ook willen we nieuwe grootschalige evenementen met bovenregionale/nationale aantrekkingskracht ontwikkelen. Wij verwachten dat deze beleidsintensivering extra budget zal vragen.

○ (Stads-)archeologie en monumentenbeleid

Op 1 september 2007 is de Wet archeologische monumentenzorg (Wamz) van kracht geworden. Deze verplicht de gemeenten om in het bestemmingsplan rekening te houden met bekende en te verwachten archeologische vindplaatsen/waarden. Hierdoor is een gemeentelijk archeologiebeleid nodig en dient de gemeente over eigen archeologische deskundigheid te beschikken.

Verder heeft de provincie Drenthe besloten een nieuwe provinciale monumentenlijst vast te stellen (inclusief de wederopbouwperiode 1940-1965). De gemeenten wordt bij de totstandkoming van de lijst om advies gevraagd. Verder zullen de gemeenten de vergunningverlening en handhaving uitvoeren. Daarvoor krijgen de gemeenten een bestuurslastenvergoeding.

In navolging van rijk en provincie is het gewenst dat ook de gemeente Emmen potentiële monumenten uit de wederopbouwperiode inventariseert voor eventuele aanwijzing in het kader van de Monumentenverordening. De aanwijzing van gemeentelijke monumenten heeft gevolgen voor werkzaamheden in het kader van vergunningverlening en advisering. In deze kadernota wordt de taakmutatie Bescherming Archeologisch erfgoed als dekkingsmiddel voor deze ontwikkeling ingezet.

○ RTV Emmen

Op grond van het raadsamendement van november 2007 zullen wij dit jaar met nadere voorstellen komen omtrent de toekomstige subsidiëring van RTV Emmen.

○ Cultuurnota 2008-2012

In de in ontwikkeling zijnde cultuurnota 2008 wordt vanuit het beleidsveld kunst en cultuur een invulling gegeven aan het behalen van de vier bestuurlijke kernprioriteiten wonen, werken, jeugd en bereikbaarheid. Om deze ambitie te kunnen realiseren is structureel extra budget nodig. De omvang hiervan is nog niet bekend.

○ Programmafonds cultuurparticipatie

Vanaf 1 januari 2009 wordt de geldstroom Actieplan Cultuurbereik (APCB) gewijzigd in de geldstroom Programmafonds Cultuurparticipatie 2009-2012. In 2009 zullen wij van de rijksoverheid een bedrag van €85.000 ontvangen. Hier zullen wij vanuit de eigen middelen eenzelfde bedrag (huidige bedrag APCB) beschikbaar moeten stellen.

○ Finish Vuelta

Op 6 mei 2008 hebben wij besloten de kosten van de organisatie van de Vuelta-finish te betrekken bij deze kadernota. Op 30 augustus 2009 zal de finish van de eerste etappe Assen-Emmen in het centrum van onze stad plaatsvinden. Tijdens dit evenement zal het thema 'Drenthe meets Spain' centraal staan. De kosten van dit evenement willen we dekken ten laste van de VAR.

5.10. Programma 9

Openbaar gebied

2.1. Onontkoombaar (ogv harde financiële verplichtingen/ geen keuzevrijheid)

Autonome ontwikkelingen (beleidsmatig / beheersmatig / bedrijfsvoering)

ophogen budget openbaar groen	380.000	380.000	380.000	380.000	380.000
hogere lasten uitvoering wet op de lijkbezorging	15.000	15.000	15.000	15.000	15.000
hogere waterschapslasten	38.000	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
ozb lasten inzake beheer begraafplaatsen	18.000				
Wet Infrastructuur Ondergrondse Netwerken (WION)		p.m.			
Totaal	451.000	395.000	395.000	395.000	395.000

3.1. Ter nadere overweging

Ontwikkelingen niet geprioriteerd

Beleidsmatige ontwikkelingen

parkeeropbrengsten	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
budget begraafplaatsen	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Intensivering rijksbeleid inrichting landelijk gebied	59.600	99.500	99.500	99.500	99.500
verkoop composteringinrichting (vrijval kap. lasten)		-43.000	-43.000	-43.000	-43.000
Totaal	59.600	56.500	56.500	56.500	56.500

Beheersmatige/bedrijfsvoering ontwikkelingen

openbare verlichting		-17.000			
Totaal	0	-17.000	0	0	0

Totaal programma 9	510.600	434.500	451.500	451.500	451.500
---------------------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------

○ Ophogen budget openbaar groen

Naar aanleiding van de Berap 2007-II is de begroting van het onderhoud openbaar groen nader bekeken. De conclusie is dat het budget structureel te laag is geraamd. Dit willen wij herstellen in deze kadernota.

○ Hogere lasten uitvoering Wet op de lijkbezorging

Ondanks het redelijk consistente aantal begrafenissen en crematies die op kosten van de gemeente worden uitgevoerd, zijn de kosten van de ter aarde bestelling van onvermogens de laatste jaren echter aanzienlijk gestegen.

○ Hogere waterschapslasten

De budgetten waterschapslasten, beheer wegen, beheer openbaar groen en natuurbescherming zijn te laag begroot. Vanaf 2009 zullen deze kosten in de reguliere begroting moeten worden opgevangen.

○ OZB lasten inzake beheer begraafplaatsen

Voor het beheer van de begraafplaatsen is een tekort op OZB-lasten geraamd. Dit herstellen wij nu.

○ Wet Infrastructuur Ondergrondse Netwerken

Medio 2008 gaat de Wet Informatie-uitwisseling Ondergrondse Netten gefaseerd in werking. Dit betekent dat iedere netbeheerder binnen een jaar na inwerkingtreding van de wet zijn ondergrondse netten (riolering, verkeersregelinstallaties, parkeerverwijssystemen, drainage etc) digitaal aan Kabels en Leidingen Informatie Centrum ter beschikking moet stellen in het kader van aanvragen voor graafwerkzaamheden in de openbare ruimte. Om te kunnen voldoen aan deze wettelijke verplichting zullen wij een flinke inhaalslag moeten maken. Op het moment dat wij de wettelijke termijn niet halen zijn wij als netbeheerder wettelijk aansprakelijk zijn voor de eventuele schade die ontstaat bij graafwerkzaamheden.

○ Parkeeropbrengsten

Uit de rapportage "Stand van zaken Parkeeropbrengsten" blijkt dat er geen inzicht in de relatie tussen de hoogte van de tarieven, parkeertijd en de keuze voor het openbaar vervoer bestaat. Ook is niet duidelijk of de nog acceptabele bovengrens van het tarief en dus de maximale opbrengst is bereikt. Dit leidt ertoe de ontwikkelingen met betrekking tot de parkeertarieven en dus de inkomsten en uitgaven nader te beschouwen in de in voorbereiding zijnde Nota Parkeren. Daarnaast zullen de begrote inkomsten en uitgaven van open en gesloten parkeerplaatsen op basis van de gegevens uit 2006 en 2007geactualiseerd worden.

- Budget begraafplaatsen

Op korte termijn zal een rapportage met betrekking tot beleidsmatige keuze ten aanzien van de begraafplaatsen en hiermee samenhangende exploitatiekosten worden opgesteld. In afwachting van deze rapportage worden de kosten als p.m. in deze kadernota meegenomen.

- Intensivering rijksbeleid inrichting landelijk gebied

Met de Wet inrichting landelijk gebied (Wilg) die in werking is getreden op 1 januari 2007 hebben de gemeenten samen met de provincie een nieuw instrumentarium in handen gekregen om decentraal beleid te ontwikkelen ten behoeve van de versterking van het landelijk gebied. Door de invoering van de Wilg ligt de verantwoordelijkheid voor de ontwikkeling van het landelijk gebied meer bij de provincies en de gemeenten en in mindere mate bij het Rijk.

- Verkoop composteerinrichting (vrijval kapitaallasten)

Uitgaande van een verkoop van de composteerinrichting tegen de boekwaarde vallen de kapitaallasten vanaf 2009 vrij.

- Openbare verlichting

Door een uitstel van de investering ten aanzien van de openbare verlichting komt in 2009 een bedrag van €17.000,- vrij te vallen.

5.11. Programma 10

Zorg en welzijn

2008 2009 2010 2011 2012

2.1. Onontkoombaar (ogv harde financiële verplichtingen/ geen keuzevrijheid)

Collegebesluiten

Digitale sociale kaart

Totaal

	18.000	18.000	18.000	18.000
0	18.000	18.000	18.000	18.000

Autonome ontwikkelingen (beleidsmatig / beheersmatig / bedrijfsvoering)

ontwerpbegroting 2009 GGD incidenteel

ontwerpbegroting 2009 GGD incidenteel dekking vanuit VAR

ontwerpbegroting 2009 GGD structureel

vrijval reserve wachtgelduitkering soc. Cult. Werk

Totaal

	21.825			
	-21.825			
	149.541	240.086	254.524	254.524
-61.047				
-61.047	149.541	240.086	254.524	254.524

3.1. Ter nadere overweging

Collegebesluiten geprioriteerd

subsidieverzoek SKW Weiteveen/Nieuw Schoonebeek

Totaal

	15.000	15.000	15.000	15.000
0	15.000	15.000	15.000	15.000

Ontwikkelingen niet geprioriteerd

Beleidsmatige ontwikkelingen

noaberschapsbank

Totaal

	p.m	p.m	p.m	p.m
0	0	0	0	0

○ Digitale sociale kaart

Op 26 maart 2008 hebben wij besloten om de kosten van de digitale sociale kaart vanaf 2009 op te nemen in de begroting.

○ Ontwerpbegroting 2009 GGD

Vanaf 2009 vindt een ophoging van de begroting plaats om zo de verhoging van het opleidingsbudget en de kwaliteitsslagen in de algemene gezondheidszorg en de ondersteunende functie van de GGD mogelijk te maken. De incidentele bijdrage in 2009 willen we ten laste van de VAR brengen.

○ Vrijval reserve wachtgelduitkering Sociaal Cultureel Werk

Bij de accountantscontrole van de jaarrekening 2007 is geconstateerd dat de reserve wachtgelduitkering vrij komt te vallen.

○ Subsidieverzoek Sociaal Cultureel Werk Schoonebeek/Nieuw Schoonebeek/Weiteveen/Zandpol

Wij besloten inmiddels in te stemmen met het door SKW Weiteveen/Nieuw Schoonebeek ingediende subsidieverzoek 2008 en deze bijdrage vanaf 2009 structureel op te nemen in de begroting.

○ Noaberschapsbank

De Naoberschapsbank is een methode die afhankelijk van de situatie ingezet kan worden om resultaten te behalen op het terrein van digitalisering van sociale processen in de wijk. Tot op dit moment wordt de Naoberschapsbank via projectsubsidies ontwikkeld en in standgehouden. Inmiddels hebben wij kunnen constateren dat het een goede voorziening is die bijdraagt aan de sociale kwaliteit van een wijk. Vandaar dat de omzetting van een projectmatige financiering naar een structurele financiering van deze methode gewenst is. In het door de gemeenteraad vastgestelde Beleidsplan WMO is de Naoberschapsbank als methodiek opgenomen en maakt het onderdeel uit van prestatievelid 1 (Leefbaarheid in wijken en dorpen).

Om dit moment zijn wij aan het onderzoeken hoeveel vestigingen van de Naoberschapsbank wij in 2009 willen realiseren en welke financiële middelen hiervoor benodigd zijn.

5.12. Programma 13

Accommodaties

	2008	2009	2010	2011	2012
2.2. Onontkoombaar (dekking)					
Vrijval sportaccommodaties	-40.000	-40.000	-40.000	-40.000	-40.000
Totaal	-40.000	-40.000	-40.000	-40.000	-40.000
3.1. Ter nadere overweging					
Ontwikkelingen niet geprioriteerd					
Beleidsmatige ontwikkelingen					
Multi functionele accommodatie Emmerhout			150.000	150.000	150.000
Totaal	0	0	150.000	150.000	150.000
Beheersmatige/bedrijfsvoering ontwikkelingen					
exploitatiekosten Lindenhof	80.000	80.000	80.000	80.000	80.000
huuropbrengsten Lindenhof	-80.000	-80.000	-80.000	-80.000	-80.000
Totaal	0	0	0	0	0
Totaal programma 13	-40.000	-40.000	110.000	110.000	110.000

○ Vrijval sportaccommodaties

Het volume sportaccommodaties wordt niet gebruikt en kan vrijvallen.

○ Multifunctioneel accommodatie Emmerhout

Voor de oprichting van een multifunctionele accommodatie in de wijk Emmerhout wordt uitgegaan van het onderbrengen van onder andere; 3 basisscholen, Sociaal cultureel werk, Buitenschoolse opvang, Peuterspeelzaal, Kinderopvang, Sportvoorziening, Bibliotheek, Wijkorganisaties en Consultatiebureau. De behoefte van de basisscholen aan gymaccommodatie is becijferd op 2 zalen.

De huidige sporthal is onderdeel van het winkelcentrum en wordt met de nieuwbouw van het nieuwe winkelcentrum ten dele gesloopt. Dit zou noodzakelijke investeringen in een nieuwe entree, technische ruimte en kleedkamers met zich meebrengen. Daar komt bij dat de sporthal Emmerhout zeer groot achterstallig onderhoud kent. Gezien de toestand van de sporthal Emmerhout kan in de plaats van nieuwe 2 gymzalen één sporthal als onderdeel van de MFA worden ingebracht. De resterende ruimte wordt dan gebruikt voor 2 speel lokalen. Ook kan de kantine ruimte dan multifunctioneel worden gebruikt. Berekend is dat er nagenoeg geen kostenverschil is tussen nieuwbouw of renovatie van de bestaande sporthal.

○ Exploitatiekosten Lindenhof

Bij de aanschaf van het pand hebben wij besloten dat de exploitatiekosten van de Lindenhof gedekt moeten worden uit de huuropbrengsten. Op dit moment worden de verhuurmogelijkheden onderzocht.

5.13. Programma 14

Bedrijfsvoering

2008 2009 2010 2011 2012

2.1. Onontkoombaar (ogv harde financiële verplichtingen/ geen keuzevrijheid)

Collegebesluiten

kilometervergoeding dienstreizen	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
europese aanbesteding energie	300.000	600.000	600.000	600.000	600.000
europese aanbesteding schoonmaakonderhoud	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
voordeel op aanbesteding verzekeringen	-95.000	-70.000			
digitalisering documentenstroom	200.185	316.185	316.185	316.185	316.185
Totaal	505.185	946.185	1.016.185	1.016.185	1.016.185

Autonome ontwikkelingen (beleidsmatig / beheersmatig / bedrijfsvoering)

wijzigingen heffingen werknemerspremies	300.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000
loonontwikkeling	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
budgettaire gevolgen functiewaardering	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Totaal	300.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000

3.1. Ter nadere overweging

Collegebesluiten geprioriteerd

subsidiesysteem dienst beleid		80.000	34.300	33.040	31.780
Totaal		80.000	34.300	33.040	31.780

Ontwikkelingen niet geprioriteerd

Beleidsmatige ontwikkelingen

aanpassing bruggebouw kapitaallasten (investering € 1,000,000,=)		55.000	55.000	55.000	55.000
aanpassing trouwpaviljoen kapitaallasten(investering € 1,993.000,=)		110.000	110.000	110.000	110.000
Totaal	0	165.000	165.000	165.000	165.000

Beheersmatige/bedrijfsvoering ontwikkelingen

uitgifte treintickets	15.000	15.000	15.000	15.000	15.000
Opvangen kosten uitgifte treintickets in het budget bedrijfsvoering	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000
Uitvoering geven aan Inspectierapport Arbeidsinspectie .	p.m.				
aanstelling fiscalist	36.500	73.000	73.000	73.000	73.000
terugverdieneffect fiscalist	-36.500	-73.000	-73.000	-73.000	-73.000
inkoofunctie	25.000	50.000			
voordeel aanbesteding verzekeringen	-25.000	-50.000			
uitvoering rijkswetgeving onroerende zaken	18.175	26.500	26.500	26.500	26.500
Totaal	18.175	26.500	26.500	26.500	26.500

Totaal programma 14	823.360	2.217.685	2.241.985	2.240.725	2.239.465
----------------------------	----------------	------------------	------------------	------------------	------------------

o Kilometervergoeding dienstreizen

Als gevolg van de beleidswijziging van de minister van Binnenlandse Zaken is de kilometervergoeding dienstreizen bij besluit d.d. 22 januari 2008 aangepast. De meerkosten zijn op basis van het aantal gedeclareerde kilometers is ingeschat op € 100.000,=

o Europese aanbesteding energie

De inkoop van elektriciteit voor de periode van 2008-2011 wordt Europees aanbesteed. Bij deze aanbesteding zal rekening gehouden moeten worden met de verwachte hogere kosten door de verwachte stijging van de energielasten.

o Europese aanbesteding schoonmaakonderhoud

Het schoonmaakonderhoud van de gemeentelijke gebouwen wordt Europees aanbesteed. Op dit moment kan er nog geen inschatting gemaakt worden van het verwachte resultaat. Bij de begroting van 2009 zal hieromtrent meer duidelijkheid gegeven kunnen worden.

o Voordeel op de aanbesteding verzekeringen

Eind 2007 heeft de Europese aanbesteding voor de verzekering van de gemeentelijke eigendommen plaatsgevonden. De aanbesteding heeft geresulteerd in een voordeel van €120.000 over de jaren 2008 en 2009. Hiervan zal in 2008 €25.000,= en in 2009 €50.000,= worden ingezet voor de uitbreiding van een medewerker inkoop met kennis en ervaring van aanbestedingstrajecten.

- Digitalisering documentenstroom

Om te kunnen voldoen aan de wettelijke verplichting om informatie, dus ook documenten, digitaal beschikbaar te kunnen stellen aan de burger, is digitalisering van documentstromen noodzakelijk. Voor het digitaliseren van de documentstroom zijn er tijdelijk en structureel middelen en capaciteit nodig. De aanschaf van de benodigde applicaties vindt in 2008 plaats. Wij hebben besloten om de kosten van deze investering in deze kadernota mee te nemen.

- Wijzingen heffingen werknemerspremies

Door de afschaffing van de pseudo werknemerspremies kunnen deze kosten niet langer worden doorberekend naar werknemers. Daarnaast zijn de werkgeverspremies (Zww) gestegen. Deze kosten van deze ontwikkelingen zijn in deze kadernota meegenomen.

- Loonontwikkeling

Op basis van het nieuwe CAO-akkoord is het op dit moment niet noodzakelijk op de geraamde loonsommen bij te stellen.

- Budgettaire gevolgen functiewaardering

Alle functies van de nieuwe organisatiestructuur, die per 1 juni 2005 operationeel is, moesten nog worden voorzien van een definitieve en formele waardering. Dit functiewaarderingsproces wordt dit jaar afgerond. Dit proces zal waarschijnlijk leiden tot een structurele uitzetting van de gemeentelijke loonsom. De definitieve financiële uitkomsten als gevolg van het totale functiewaarderingsproces worden in de begroting 2009 meegenomen.

- Subsidiesysteem dienst Beleid

In 2007 is er een onderzoek gedaan naar de interne verantwoording en beheersing van ingaande en uitgaande subsidies. Eén van de hoofdaanbeveling naar aanleiding van dit onderzoek is het aanschaffen van een subsidiesysteem waarbij zowel de ingaande als uitgaande subsidies kunnen worden geregistreerd.

- Aanpassing bruggebouw

Voor het bruggebouw is een nieuw plan ontwikkeld. Dit brengt naar schatting een extra investering ad € 1.000.000,= met zich mee. De hierbij behorende kapitaallasten zijn € 55.000,=.

- Aanpassing trouwpaviljoen

De raad heeft geconstateerd dat het huidige trouwpaviljoen niet meer van deze tijd is. In het huidige renovatietraject van het gemeentehuis is het trouwpaviljoen slechts in beperkte mate meegenomen. Voor de aanpassing van het trouwpaviljoen dan wel de trouwzaal zijn er drie renovatiescenario's ontwikkeld. Het eerste scenario beslaat alleen de vernieuwing van de trouwzaal. Het tweede scenario heeft betrekking op de vernieuwing van de trouwzaal en bouwkundige aanpassingen van het trouwpaviljoen. Het derde scenario gaat uit van een algehele renovatie van het trouwpaviljoen waarbij naast de vernieuwing van de trouwzaal en de aanpassingen van de bouwkundige aspecten, de functionaliteit van de trouwzaal en de uitstraling van het trouwpaviljoen worden aangepast. In deze kadernota houden wij rekening met de uitvoering van het derde scenario.

○ *Uitvoering geven aan Inspectierapport Arbeidsinspectie*

Wij onderzoeken op dit moment welke acties wij moeten ondernemen naar aanleiding van de uitgevoerde inspectie bij de buitendienst (onderdeel begraafplaatsen) door de Arbeidsinspectie en welke financiële gevolgen dit heeft.

○ *Aanstelling fiscalist*

In de afgelopen periode is er geconstateerd dat er voor de gemeentelijke organisatie veel mogelijkheden zijn om bij de afhandeling van fiscale vraagstukken en fiscale claims geld te besparen. Tevens kan er geconstateerd worden dat het aantal fiscale vraagstukken en claims fors is toegenomen. Wij willen een extra fiscalist aanstellen om de toekomstige naheffingsaanslagen minder nadelig voor de gemeente uit te laten vallen. Het college is ervan overtuigd deze aanstelling ten minste budget neutraal te kunnen realiseren.

○ *Inkoop*

Het is college is ervan overtuigd dat scherper en efficiënter inkopen zal leiden tot lagere kosten. Om de inkoopfunctie verder te versterken met een medewerker inkoop die kennis en ervaring heeft van aanbestedingstrajecten is een budget nodig van € 25.000 voor 2008 en € 50.000 voor 2009. De kosten van deze versterking worden voor eenzelfde bedrag gedekt uit het behaalde voordeel op de Europese aanbesteding van de verzekering van de gemeentelijke eigendommen.

○ *Uitvoering rijkswetgeving onroerende zaken*

Op 1 augustus 2007 is de Wet Kenbaarheid Publiekrechtelijke Beperkingen inwerking getreden. Deze wet verplicht gemeenten om voor de burger inzichtelijk te maken welke beperkingen er op onroerende zaken liggen. Het gaat hier bijvoorbeeld om de plicht tot bodemsanering of de status van een monument. Het betreft dus nieuwe taken die vanuit de rijksoverheid aan de gemeente worden opgelegd. Door middel van deze functionaris is de gemeente in staat te voldoen aan de wettelijke verplichting om de publiekrechtelijke beperkingen binnen vier dagen na vaststelling bij het Kadaster openbaar te maken.

5.14. Programma 15

Inkomstenbronnen

	2008	2009	2010	2011	2012
2.1. Onontkoombaar (ogv harde financiële verplichtingen/ geen keuzevrijheid)					
Autonome ontwikkelingen (beleidsmatig / beheersmatig / bedrijfsvoering)					
vrijval reserve faciliteitenbesluit	-21.713				
Totaal	-21.713	0	0	0	0
2.2. Onontkoombaar (dekking)					
meeropbrengst dividend Essent	-1.571.396				
prijsstijging compenseren door hoger inschatting alg. uitk. (50%)		-250.000	-250.000	-250.000	-250.000
algemene uitkering conform meicirculaire	0	-910.000	-530.000	0	-325.000
algemene uitkering taakmutaties juni/september circ. 2007	0	-79.000	-103.000	-356.000	-356.000
extra tariefsverhoging o.z.b. met 1 %		-200.000	-200.000	-200.000	-200.000
vrijval bestemmingsreserves concernstaf	-111.000				
Totaal	-1.682.396	-1.439.000	-1.083.000	-806.000	-1.131.000
Totaal programma 15	-1.704.109	-1.439.000	-1.083.000	-806.000	-1.131.000

○ Vrijval reserve faciliteitenbesluit

Bij de accountantscontrole van de jaarrekening 2007 is geconstateerd dat de reserve wachtgelduitkering vrij komt te vallen.

○ Meeropbrengst dividend Essent

Voor 2008 is in de begroting van de gemeente een dividenduitkering over 2007 geraamd van € 2.000.000. Het dividend bedraagt echter € 3.571.396. De meeropbrengst 2007 is dus € 1.571.396.

Bijlagen

De volgende documenten zijn als bijlage bij deze kadernota gevoegd:

- A Gedetailleerd financieel overzicht kadernota 2008
 - B Vermogenspositie nader beschouwd
 - C Overzicht volumes
 - D Berap 2008-I
-